

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

ΛΑΜΠΡΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ

«Καμπάνες μέσ' στο δελινό» (Ποίημα)

Ν. ΑΓΓ.Β.

«Με τὸν Πορφύρα δύο μέρες πρὶν πεθάνη».

Ν. ΧΑΝΤΖΑΡΑ

Εἰδύλλιο (Ποίημα).

ΕΥΓ. ΙΖΩΡΤΖΑΚΗ

«Ἐλα! (Ποίημα)

ΠΑΥΛΟΥ ΚΡΙΝΑΙΟΥ

«Στὶς χώρες τῶν παραμυθιῶν καὶ τῶν ὄναιρων. (Περιμιτιστική ποίηση).

«ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ» (Μηνιαία ἀνασκόπηση). Δεκέμβρης. «Ἐνὶ ξεκινάμε (Σημειώματα)

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΑΙΟΥ (ΜΙΧ. ΧΑΝΝΟΥΣΗ : «Προ' ἀπ' τ' ἀνθρώπινα»,

«Ἐσωτερικὴ συμφωνία», ΣΤΕΦ. ΣΤΑΝ. «Ξένα Μέτρα»,

Μ. ΒΑΛΣΑ: «Μπαμπᾶς Ἀφασίας» ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΟΙΚΙΛΑ.—ΕΙΚΟΝΕΣ: Ὁ Πορφύρας Νεκρὸς.

Τὸ στόλισμα τῆς εἰκόνας: ΑΠ. ΓΕΡΑΛΗ

ΟΡ. ΛΑΣΚΟΥ

Directissimo (Ποίημα).

ΑΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Ἀντρείκελα (Ποίημα).

ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

«Λουλούδι τῆς Μονεμβασιάς»
(Ἡθογραφικὸ Διήγημα)

ΓΙΩΡΓΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Σε στιγμὲς ἀδυναμίας.

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

«Κλαίει ἡ βοοχὴ» (Ποίημα)

Γ. ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗ

Φιλάνια (Ποίημα).

ΓΕΝΑΡΗΣ
ΧΡΟΝΟΣ Α'

ΠΡΩΤΟ ΦΥΛΛΟ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΠΕΡΓΑΜΟΥ 17
ΑΘΗΝΑ

“ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ,”
ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΠΕΡΓΑΜΟΥ, 17
Τυπογραφεία : Θεμιστοκλέους, 54
Τηλ. 40-329

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εξωτερικού χρον. 1 δολλ.
Εσωτερικού > 50 δραχ.
> εξαμ. 25 >

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
Δ. ΜΑΡΓΚΟΥΝΗΣ
ΠΕΡΓΑΜΟΥ, 17
ΑΘΗΝΑ

“LE DEPART,”
REVUE MENSUELLE LITTÉRAIRE
DES JEUNES ÉCRIVAINS

BUREAU: PERGAMOU 17
IMPRIMERIE. THEMISTOGLÉOUS 54
TELEF. 40. 329.

ABONNEMENTS

Etranger pour une année 1 doll.
Interieur > 50 drach.

MANDATS-POSTE
D. MARGOUNIS
PERGAMOU 17
ATHENES

ΙΔΡΥΤΕΣ
ΣΤ. ΣΤΑΝΕΛΛΟΣ - Μ. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΥΛΗΣ
ΝΙΚ. ΑΙΒΑΛΙΩΤΗΣ

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ

ΔΙΗΓΗΜΑ : ΧΡ. ΛΕΒΑΝΤΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ : κ. κ. ΣΤ. ΞΕΦΛΟΥΔΑ, ΑΡΤ. ΝΤΟΚΟΥ, Ν. Δ. ΠΑΠΠΑ,
Κ. ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Β. ΚΑΣΑΠΑΚΗ, ΑΒΡ. Ν. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ, ΠΟΛ.
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΡΗ ΤΡΙΠΟΔΑΚΗ, ΓΙΑΝΝΗ ΜΟΡΙΑΝ, ΣΠΥΡΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΚΟΚΚΟΡΟΒΙΤΣ, Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
ΧΡ. ΠΥΡΡΑΣΟΥ

Ακόμη: γνώμες των διανοουμένων μας για την προσπάθειά μας.

ΣΕ ΚΑΤΟΠΙΝΑ ΦΥΛΛΑ:

Συνεργασία κ. κ. Γ. ΧΟΝΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΝΤ. ΓΙΑΛΟΥΡΗ, ΑΠ. ΜΑΜ-
ΜΕΛΗ ΑΡ. ΚΟΒΑ, ΜΑΓΙΑΣ ΔΡΟΣΟΥ, Α. ΜΑΓΓΑΝΑΡΗ, Χ. ΜΠΟΥ
ΦΙΔΗ, ΘΑΛ. ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ, Κ. Δ. ΕΛΛΗΝΑ

Ανέκδοτη συνεργασία:

† ΛΑΜΠΡΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ, † ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΥ

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Ο ΠΟΡΦΥΡΑΣ ΝΕΚΡΟΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΤΕΡΑΤΟΥΡΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Κ. ΜΠΑΛΑΝΤΙΝΟΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 9-9-75

ΑΡΙΘ.: 17973

ΚΑΜΠΑΝΕΣ ΜΕΣ' ΣΤΟ ΔΕΙΛΙΝΟ...

Καμπάνες, μέσ' στὸ δειλινό καθὼς σιγοκυπᾶτε,
Στῆς ἐκκλησιῆς, στὴ χώρα ἐδῶ δὲν πᾶτε τὴν ψυχὴ μου,
Ἐσεῖς μοῦ τήνε παίρνετε κι' ἀλάργα τὴν τραβᾶτε
Σὲ μιὰ ἐκκλησιά, ποὺ πῆγαινα παιδάκι στὸ νησι μου.

Θυμᾶμαι, γύρω οἱ λεμονιὲς ἀνθίζαν' περιστέρια
Πετούσανε στὸ θόλο της· κι' οἱ ἅγιοι στὴ σιωπὴ τους,
Κι' οἱ ἄγγελοι μέσ' στὸ λίγο φῶς π' ἀφίναν τ' ἁγιοκέρια
Μαζὶ μὲ μᾶς ἐλέγανε σιγὰ τὴν προσευχή τους.

Δὲν ξέρω, μὰ ὁ Χριστὸς ἐκεῖ, μὲ τὸ γερό κεφάλι,
Ἦτανε τότε πρὸ καλὸς καὶ μᾶς ἐσυμπονοῦσε,
Ὡ! κι' ἡ καμπάνα, π' ἄκουγα νὰ ψέλνῃ ἀγάλη-ἀγάλη,
Ἀπ' ὅλες ὅσες ἔχει ἡ γῆ γλυκύτερα χτυποῦσε....

† ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

(Ἀπ' τὴν ἀνέκδοτη συλλογὴ του «Μουσικὲς Φωνές»)

ΣΑΝ ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΡΦΥΡΑ

ΔΥΟ ΜΕΡΕΣ ΠΡΙΝ ΠΕΘΑΝΗ

Τὸν Ποιητὴ μας ποὺ δὲν ὑπάρχει πιά, τὸν γλυκό, γαλήνιο ἐφημίτη τῆς Φρεατινίδας Λάμπρο Πορφύρα, εἶχα τὴν ἐξαιρετικὴ τύχη — ἀλλοίμονο! — νὰ συναντήσω ἓνα βραδάκι ἀναστρο, γεμάτο ὕγρασία, δυὸ μέρες ἀκριβῶς πρὶν παραδώσῃ τὴν λευκὴ ψυχὴ του στὸν Οὐρανό, ποὺ τραγούδησε σ' ὅλη του τὴν ζωὴ.

Τὸν ἔβλεπα κάθε βράδυ σχεδόν. Εἶχαμε συνδεθῇ ἀπὸ καιρό. Ἦταν κάποια ἀπόμωρη ταβερνούλα τῆς Φρεατινίδας, ὅπου ἀγαποῦσε νὰ περνᾷ τὶς νύχτες του, μακριὰ ἀπ' τὸν σάλαγο τῆς πειραιώτικης ζωῆς καὶ τὶς ἐνοχλητικὰς ἐπισκέψεις τῶν θαυμαστῶν του. Μπροστὰ σ' ἓνα ποτῆρι ἀγνὴ ρετσίνα — ποὺ πάντα ἦταν γιομάτο — συζητούσαμε ἀργά, ἤσυχα, χαμηλόφωνα, σὰν παλαιοὶ φίλοι. Ἡ ἡλικία μου μοῦ ἐπέβαλε πάντα ἓναν σεβασμό, ποὺ μὲ φανερὴ δυσκολία ἀνεχόταν ὁ ἀλησμόνητος Ποιητής.

Συζητούσαμε, ὅμως σὰν φίλοι μονάχα. Γιατὶ ὁ ποιητὴς τῶν «Σκιῶν» δὲν μοῦ ἐπέτρεπε νὰ μιλῶ ὀλοένα γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ τὸ ἔργο του.

Θύμωνα, — μὲ τὸν ἀγαθὸ ἐκεῖνο θυμὸ του, τὸν ἀτεχνα ζωγραφισμένο πάνω στὰ γλυκύτατα χαρακτηριστικὰ του, ὅταν τολμοῦσα νὰ τοῦ ὁμολογήσω τὸν θαυμασμό ποὺ τρέφανε τὰ νειάτα γιὰ τὸ μεγάλο του ἔργο.

* *

Ὅμως κάποτε, ποὺ τὸν εἶχα βοῇ σὲ στιγμὲς ἐξαιρετικῆς ψυχικῆς ἡρεμίας, κατώρθωσα νὰ τοῦ πάρω τὴν ὑπόσχεση ν' ἀφιερῶσουμε ἓνα βράδυ **μονάχα** γιὰ τὸ ἔργο του καὶ τὸ ἀτομὸ του.

Καὶ τὸ βράδυ αὐτὸ εἶχε ἔρθει κάποτε — ἦταν ἡ 1 Δεκεμβρίου, Πέμπτη βράδυ, στὴν ταβερνούλα τοῦ Τρίχα — ἦρθε, ὅστερ' ἀπὸ τόσων χρόνων γνωριμία μας, τραγικὸ στὴν καταπληκτικὴ συγγενεία του μὲ τὸ Θάνατο!...

Ὁ δύσκολος στίς ἐκμυστηρεύσεις του ποιητὴς, ποὺ δὲν εἶχε ἀνοίξει τὸ στόμα του νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτό του τόσον καιρὸ, εἶχε ἀποφασίσει νὰ μοῦ μιλήσῃ, δυὸ μέρες πρὶν φύγει γιὰ πάντα...

Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ μοῦ βγάλῃ τὴν ἰδέα πὼς δὲν εἶχε προαιστανθῇ τίποτα κείνο τὸ βράδυ...

Ἡ μορφὴ του, ὅπως τὸν πρόσεχα, ἦταν πολὺ ἡρεμὴ, περισσότερο ἀπὸ τὸ συνηθισμένο...

Κι' ὅμως, τὸ ἱστορικὸ, τὸ ἐξαιρετικὸ, τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βράδυ ποὺ μίλησε ὁ ποιητὴς, ἦταν ὅμοιο, ὅμοιο ὁλοτέλα μ' ὅλα τ' ἄλλα βράδια ποὺ κουβεντιάζαμε μαζὶ γι' ἄλλα ζητήματα ἀσχετα μὲ τὴν ποίηση.

* *

Μιὰ σιωπὴ εἶχε μπεῖ ἀνάμεσά μας, ἀμέσως ὅστερ' ἀπ' τὴν «καλησπέρα», τὸ βράδυ ἐκεῖνο. Μιὰ σιωπὴ γιομάτη μυσταγωγία. Σὰν κι' ἐκεῖνες ποὺ προηγούνταν πρὶν ἀπὸ κάθε ἀπαγγελία ἐνὸς στίχου του, ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν ποιητὴ.

Νόμιζο πὼς θὰ μ' ἀρχίζε κάποιο νέο τραγούδι του. Καὶ περίμενα. Ὅμως ὄχι.

Δὲν φιλολογῶ. Σέβουμαι τὸν σεπτότατο νεκρὸ ποιητὴ μας ποὺ ἡ κορὴ γῆ ζηλότυπα λυώνει τῶρα στὰ σπλάχνα τῆς...

Σέβουμαι τὴν ἱερὴ μνήμη του καὶ ὁμολογῶ μ' εὐθύνη πὼς ὅ,τι γράφω παρακάτω εἶνε μετρημένο, αὐθεντικὸ, οὔτε λέξη περισσὴ ἀπ' ὅσα ὁ ποιητὴς μοῦ εἶπε ἐκεῖνο τὸ βράδυ.

Ἐσπασε τὴ σιωπὴ τὸν κάποτε:

— Τὶ γίνονται τὰ παιδιὰ;

— Καλὰ. Ὅλοι καλὰ. Σὰς στέλνουν τοὺς χαιρετισμοὺς των. Τὴν Κυριακὴ θὰ κατέβουν νὰ σὰς δοῦν.

Ἦσαν οἱ λογοτέχνες, ὁ Χρ. Λεβάντας, ὁ Μιχ. Χαννούσης, ὁ Μ. Θαλασσινός, ὁ Στέφ. Στανέλλος κ. ἄ., ποὺ τοῦ ἔκαμναν συχνὰ παρέα, κατεβαίνοντας ἀπ' τὴν Ἀθήνα. Σιώπησε πάλι. Βύθισε τὴν ματιὰ του στὸ γιομάτο ποτῆρι. Ὑστερα κούνησε τὸ κεφάλι του θλιμμένα, ἔτσι ὅπως τὸ συνήθιζε πάντα, ὅταν δὲν ἤθελε νὰ μιλήσῃ.

Τότε ριψοκινδύνεψα μιὰν ἐρώτηση:

— Ἀλήθεια, κύριε Πορφύρα... ἡ Ἀννούλα τοῦ «Ταξιδιοῦ» σας εἶνε φανταστικὸ πρόσωπο;

ὦ! Εἶχα θίξει ἄθελά μου τὴ λεπτότερη χορδὴ τῆς ψυχῆς του. Τὸ μυστικὸ βουβὸ δρᾶμα ποὺ παιζόταν χρόνια τώρα μέσα του, ποῦταν ἡ αἰτία τοῦ θλιμμένου τραγουδιοῦ του, τῆς μελάγχολης μορφῆς του, τῆς πονεμένης ψυχῆς του, εἶχε τὴ λύση του.

— Dont!

Ὁ Πορφύρας εἶπε αὐτὴ τὴ λέξη μὲ μάτια ὕγρα. Ὑστερα ἡ μορφὴ του πῆρε τὴν πικρὴ ἔκφραση τῆς ἀπαγοίτευσης.

Δὲν κατάλαβα κι' ἔκανα νὰ τὸν ρωτήσω τί ἐννοοῦσε. Μὲ πρόλαβε καὶ συνέχισε.

— Ἡ Ἀννούλα ἦταν πραγματικὴ. Ἐκεῖνη ποὺ μοῦ ἐνέπνευσε τὸ μεγαλύτερο λυρικὸ μέρος τοῦ μικροῦ ἔργου μου. ὦ, ἦταν μιὰ γυναίκα ποὺ μ' ἀγαποῦσε. Τόσο μ' ἀγαποῦσε ποὺ κατώρθωνε νὰ μὲ συγκρατᾷ μὲ τὸ ἀγνότατο αἶσθημά της ἀπ' τὶς γεανικὲς τρέλλες κι' ὁρμές μου. ὦ, Ἡ Ἀννούλα. Τὴν θυμάμαι τόσο ἀκόμη...

Μόνο ποὺ δὲν φτάσαμε ποτὲ μαζὶ «στὴς χαρὰς τὸ νησί»... Ὅμως

θα φτάσουμε...

— Δηλαδή;

Σιώπησε απότομα. Ὑστερα ἄλλαξε θέμα γιὰ νὰ μὴν ἀπαντήσῃ. Κι' ἐπέμεινε τόσο στὸ ἄλλο αὐτὸ θέμα του—ἐνα ὠραιότατο ἀνέκδοτο ἀπ' τὰ νειάτα του— πὺ μ' ἀνάγκασε νὰ μὴν ξανάρθω στὸ ἐρώτημά μου καὶ νὰ δεχτῶ νὰ τὸν ἀκούω μόνο...

Γιατὶ, μόλις τελείωσε τὸ ἀνέκδοτό του σταμάτησε. Ἀφαιρέθηκε γιὰ λίγο. Τοποθετήθηκε ἀνετώτερα στὴν καρέκλα. Ὑστερα, ἔσκυψε πρὸς ἐμένα. Κι' ἀργά, πολὺ ἀργά, σχεδὸν συρτά, μ' ἔναν τόνον ἀνάμιχτο ἀπὸ θλίψη καὶ παράπονο, ἄρχισε ν' ἀπαγγέλλῃ τὸ «Ταξίδι» του.

— Εἶναι τὸ τραγοῦδι π' ἀγαπῶ, πρόσθεσε μόνο σὰν τελείωσε!

* *

Καὶ ὁ Πορφύρας μοῦ μίλησε περισσότερο ἀπ' ὅσο ἔπρεπε μετριοφρονα γιὰ τὸ ἔργο του. Μοῦ ὁμολόγησε πὺς δὲν περιμένει ἀπ' τοὺς **παληοὺς** τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ὅ,τι ἔχει γράψῃ, μὰ ἀπὸ τοὺς νέους.

Τὸν ρώτησα γιατί. Καὶ μοῦπε πὺς ἔχει τόσες συμπάθειες ἀνάμεσα στοὺς παληοὺς συνεργάτες του πὺς δύσκολα θὰ βυσιστη πᾶν ὡς τὴν γνώμη τους, ὅσο κι' ἂν αὐτὴ εἶναι ἀμερόληπτη.

— Οἱ νέοι, περιμένω νὰ βροῦν ἂν ἔχω γράψῃ κάτι ἄξιο. Ἀπ' τοὺς νέους περιμένω πάντα μιὰν κρίσιν ὑγιᾶ, ντόμπρα κι' ἀμερόληπτη. ἔχω πολλὰ δείγματα τῆς εὐθύτητάς τους καὶ πολλὰς ἀποδείξεις τοῦ πολιτισμοῦ των, ὥστε νὰ ἐκτιμῶ τὴν γνώμη τους.

Εἶναι λόγια τοῦ ἀλησιμόνητου ποιητῆ πὺς πρέπει ἢ νειότη νὰ τὰ γράψῃ μὲ χρυσὰ γράμματα.

Ὁ Πορφύρας, ὅλοι τὸ ξέρουν, πὺς ὑπῆρξε ὁ λιγώτερος ὁμιλητικὸς λογοτέχνης τῆς παλαιᾶς γενιᾶς. Τὰ λόγια του, καὶ περισσότερο ὅταν ἦσαν γνωμικά, ἦσαν μετρημένα. Ἐνα κι' ἔνα.

Δὲν θὰ πολυλογῇσω ὅμως. Θὰ πῶ, ἀποφεύγοντας τὴν πιστὴν διαλογικὴ συζήτηση ὅ,τι ἄλλο θυμᾶμαι καὶ μοῦ ἔχει ἐντυπωθεῖ ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μεγάλο βράδυ.

Ὁ Πορφύρας ζήτησε ἀκόμη τὸ **θάρος τῆς γνώμης** ἀπὸ τοὺς νέους. Τοὺς θέλει, μοῦπε, γενναίους καὶ τολμηροὺς. Ριψοκίνδυνους ἀκόμη. Πάντα βέβαια λογικούς, μὰ ἀνθρώπους τῶν ἔργων.

— Εἰστε νέοι. Κάνετε ἐκεῖνο πὺς νομίζετε καλὸ. Ἄν ἀποτύχετε, ἔχετε ὑπὲρ σας τὴν νεότητά. Ἄν ἐπιτύχετε, ἀξίζετε τὴν ἐπιτυχία σας δυὸ φορές.

* *

Τὸ ἔργο τοῦ Πορφυρά εἶναι μικρότατο σὲ ὄγκο, ἀλλὰ μεγάλου πνοο κι' ἐμπνευσμένο.

Ὁ Πορφύρας παρουσιάζει τὸ μοναδικὸ φαινόμενο ποιητῆ στὴν νεοελληνικὴ ποίησιν πὺς ἐπιβλήθηκε μ' ἓνα ὀλιγάριθμο ποσὸν στίχων. Οἱ «Σκιές» εἶναι τὸ μόνο βιβλίον του. Γι' αὐτὸ ριψοκινδύνευσε καὶ τὴν τολμηρὴ ἐρώτησιν:

— Τὶ μᾶς ἐτοιμάζετε τώρα;

Ἀπάντησε πρόθυμα. Ἡ νέα του συλλογὴ θάταν ἓνας τόμος χωρισμένος σὲ τρία μέρη, μὲ τὸν γενικὸ τίτλο «Μουσικὲς Φωνές». Στὸ πρῶτο μέρος θάταν οἱ «Φωνές τῆς θάλασσας», πὺς θὰ περιλάμβανε ποιήματα δημοσιευμένα κι' ἀνέκδοτα. Τὸ δεύτερο οἱ «Φωνές τῆς χώρας», μ' ἀνέκδοτα ὁλότελα ποιήματα, καὶ τὸ τρίτο, οἱ «Φωνές τοῦ κάμπου», πάλι μ' ἀνέκδοτα.

Ὁ Χάρος πὺς τὸν παραφύλαγε, ὅμως ὑπομονετικά, βιάστηκε νὰ μᾶς τὸν πάρῃ.

Τ' ἀνέκδοτα τώρα ποιήματά του μένουν φυλαγμένα μέσ' στὰ συρτάρια τοῦ μικροῦ παληοῦ γραφείου του, καταδικασμένα νὰ δοῦν τὴν δημοσιότητα, ποῖς ξέρεῖ ὅστερ' ἀπὸ πόσον καιρὸ...

* *

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔγινε λόγος καὶ γιὰ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ «Ξεκινήματος».

Ὁ Πορφύρας, πὺς μᾶς εἶχε δώσει τὸ πρωτοεῖδον σήμερα δημοσιεύμενο ποίημα του γιὰ τὸ πρῶτο φύλλον μας, —τιμὴ ἐξαιρετική— μίλησε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἐνθουσιαστικά γιὰ τὴν προσπάθειά μας.

— Τὸ «Ξεκίνημα» πρέπει νὰ γίνῃ τὸ κέντρο τοῦ κύκλου τῶν νέων πὺς γράφουν. Ὁ τίτλος του λέει πολλά. Εἶναι καὶ τόσο ὠραῖος! Κυττάτε νὰ **ξεκινήσετε** αὐγὴ-αὐγὴ γενναῖα καὶ μὲ αὐτοπεποίθησιν, γιὰ νὰ **φτάσετε** μιὰ θριαμβευτικὴ ἐσπέρα ἐκεῖ πὺς σᾶς χαμογελά ἡ ὁλοκλήρωσις.

Λόγια, χρυσᾶ, συγκινητικά!

* *

Ἀπ' τὴν βραδυνιάτικὴ αὐτὴ λιγώρη συνομιλία μας δὲν κατόρθωσα νὰ τοῦ ἀποσπᾶσω —ὅσο θυμᾶμαι— σχεδὸν τίποτ' ἄλλο πὺς νὰ ἐνδιαφέρῃ ἀποκλειστικά τὸ ἔργο του.

Υπάρχουν ὠρισμένα ἀνέκδοτά του καὶ ἄλλες ὁμολογίες του, πὺς κατὰ καιροὺς μοῦ ἐμπιστεύτηκε. Ὅμως αὐτὰ δὲν ἔχουν θέσιν σὲ μιὰ μετρημένη μεταφορὰ στὴ δημοσιότητα ἀναμνήσεών μου ἀπ' τὸν σβυσμένο πιά ποιητῆ, τὴν ἐπομένη ἀκόμη τοῦ θανάτου του.

Ἰσως ἀργότερα ὁ χρόνος ἐπιτρέψει νὰ τὰ φέρω στὴ δημοσιότητα.

Ἡ φιλοξενία τοῦ «Ξεκινήματος» εἶνε περισσότερο ἀπὸ ἀρετὴ καὶ δὲ θέλω νὰ κάνω κατάχρησιν τῆς.

Τὸ γεγονὸς, τὸ θλιβερὸ κι' ἀνεπανόρθωτο εἶνε ὅτι ὁ μεγάλος μας ποιητὴς δὲν εἶναι πιά μετὰξὺ μας. Ἡ παράξενη τῶν ἀνθρώπων μοῖρα θεώρησε κατάλληλη τὴ στιγμὴ νὰ κόψῃ τὸ λεπτὸ νῆμα τῆς ζωῆς του.

Ὅμως, ἡ ζωὴ τοῦ Πορφυρά ἦταν τόσο πολὺτιμη, τόσο ἀκριβή,

τόσο ἄγρια, πὺν ὁ χαμός της νὰ σημαίνει ἓνα πένθος δίχως παρηγοριά, μιὰ θλίψη δίχως ὄρια.

Κλαίει σήμερα ἡ ποίηση τὸν εὐλαβικὸ μύστη της, κλαίει ἡ νειότη τὸν μοναδικὸ ὕμνητή της, κλαίει ὁ Ἑρωτας τὸν ἐμπνευσμένο τραγουδιστή του.

Ἡ ἀδελφή του, ἡ στοργικὴ γυναίκα πὺν ἀφιέρωσε τὶς νύχτες της στὸ νὰ ἡρεμῇ τὸν πόνο τοῦ γλυκοῦ ἐρημίτη τῆς Φρεαττύδας, κλαίει κι' αὐτὴ μὲ δάκρυα ἀστείρευτα. Κλαίει ὅμως καὶ ἡ πόλη πὺν τὸν ἀνάθρεψε, ἡ πόλη πὺν τὸν εἶχε καύχημά της, τὸν ἀναπάντεχο ἀφανισμό τοῦ ἀπ' τῇ γῇ, κλαίει ὁ Πειραιᾶς.

Κι' ὅσα κλαῖν χωρὶς νὰ φαίνονται, — ἡ ἀγαπημένη γωνιοῦλα τῆς ταβέρνας του, μερικοὶ καλοὶ νέοι καὶ παλιοὶ φίλοι του, τὰ στενορρόμια τῆς Φρεαττύδας, κάποιοι γηραλέοι ψαράδες καὶ καπετανέοι, σύντροφοι τῆς ταβέρνας, — κλαῖνε τόσο πνιχτά, τόσο λυγμικά, τόσο ἀπαρηγόρητα, ὅσο τὰ μάτια κείνα τὰ θολὰ τοῦ «Θλιμμένου βραδυοῦ του», πὺν κλαῖνε δίχως δάκρυα.

Ν. Α'Γ'Β.

ΕΙΔΥΛΛΙΟ

«Ἡ φλόγ' τῆς καρδιᾶς σου τρεμοσβύνει.
Καῦμένη μάννα ἀλλοίμονο, σὲ χάνω.
Τὰ στήθια, πὺν μ' ἐβύζαξαν μ' ἀγάπη,
Ἄδικα μάχουμαι νὰν τὰ ζεστάνω».

Κι' ἄκουσα τὴ στερνὴ γλυκεῖα λαλιά της:
«Μισεύει, ὦϊμέ, γιὰ πάντα ἀπὸ κοντὰ σου.
Αὐτὴ, πὺν σ' ἐμοσκόλουζεν, Ἑλένη,
Κι' ἐπλεξε τὰ παρθενικά μαλλιά σου».

ΝΙΚΟΣ Ι. ΧΑΝΙΖΑΡΑΣ

ΕΛΑ!...

Ἐλα, σοῦ φέρνω, δύστυχη, τὸν ἱλασμό τῶν ὅσων
ἀνομημάτων ἔκαμες στὴν πλάνα ἐτούτη γῇ.
Τὸ μολεμένο, πῶς ποθῶ, κι' ἀμαρτωλὸ κορμί σου
νὰ λούσω μέσ' στὴν ἄχραντη τῆς ἐξιλέωσης πηγῇ.

Ἐλα, κι' ἂν κάποτες ὁ νοῦς ἡ κι' ἡ καρδιά σὲ πῆρε
στὴ σκοτεινὴ καὶ σ' ἔρριξε πελάου τὴ μανία,
Ἀνατολὴ Ἀνατολῶν, γιὰ σένα μέσ' στὰ σκότη
σοῦ φέρνω, Ἀγγελος αὐγῆς, καὶ πάλι τὴν αἰθρία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΩΡΙΤΖΑΚΗΣ

ΠΡΙΜΙΤΙΒΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ

Βενεζουέλλα κι' Ἰσπαχάν, Ταναναρίβα, Τομπουνκτοῦ,
Σαγκάη, Ἀγκόρ κι' Ἀβγανιστάν, Χαβαΐ, Ὀνολουλού.
Μέλι, ἀναγὰ καὶ χουρμαδιές, τριαντάφυλλα καὶ γάλα.
κιθάρες κι' ὅπια καὶ χοροὶ σὲ δάση τροπικά,
λαγνεῖα καὶ μέθη τῆς σαρκὸς κι' ἀρώματα μεθυστικά
στὴν θρυλικὴ Βαλχάλλα.
Κόρη, θυσιές καὶ κύμβαλα, ναοὶ καὶ μανσωλεῖα
κι' ἑξαλλὴ σάρκα στ' ὄργιο τὸ καννιβαλικό,
σ' ἓνα πυρρῆχο φλέγεται τὸ δάσο τ' ἀφρικανικὸ
στὴν πρωτογονικὴ του μελωδία.

Πυρσοὶ ἀναμμένοι καὶ δαυλοὶ στὸ πέλαο τῶν προσκυνητῶν
κι' ἄσπροι χιτῶνες σὰν φτερά τῶν ἀλμπάτρος ριπίζουν,
μπαῖλντισμένα ἡχοῦν ρυθμοὶ κι' οἱ θυμιατοὶ εὐωδίζουν
τὰ τερατώδη ἀγάλματα τῶν Ἰνδικῶν θεῶν...
Βενεζουέλλα κι' Ἰσπαχάν, Ταναναρίβα, Τομπουνκτοῦ
Βεγγάλη, Ἀγκόρ κι' Ἀβγανιστάν, Χαβαΐ κι' Ὀνολουλού.
Σ' ὄνειρο, θαῦμα ἢ σ' ἐκσταση τὸ πλοῖο θὰ μὲ λικνίσῃ
στοῦ Εἰρηνικοῦ τὰ πέλαγα πὺν ἀκίνητοῦν ρεμβά,
ποῖο καραβάνι στὴν πυρὴ τὴν ἔρημο, ἐξαντλητικά
στὴς Ἀντινέας τὸν Ἑρωτα μ' ἱραῖα θὰ μ' ὀδηγήσῃ;

Σ' ἓνα χαρῆμι, ὁλόπαθο τραγούδι ἀπὸ τὸ Γκιουλιστάν
μιὰ κόρη μὲ ἀπιντῆχει λυπημένη,
μ' ἄσπρο χιτῶνα κι' ἀπὸ γιασσεμί σαντάλια στὸ Ἰσπαχάν,
μιὰ κόρη αὐτὴ τὸ Σααδὴ τραγουδημένη.

Σέρνω σὰν λάφυρο Ἑρωτος στὴν ἀγκαλιά μου τὴν Τανίτ
κι' ὡς ἀστραπὴ στὴν ὄαση χιμίζω τοῦ Ἀλχαράζουν.
Βροχὴ τὰ βέλη μᾶς χτυποῦν κι' οἱ φάλαγγες τοῦ Ἀλὴ Χαντίτ
σ' ἓνα γιουροῦσι θανάτου ξοπίσω μᾶς καλπάζουν!
Μάγεμα ἡ νύχτα στὰ νερά τῶν νήσων Χαβαΐ
π' ὀνδίζουσιν τὰ ἐκατόφυλλα τῶν τροπικῶν κυμάτων
κι' οἱ μελωδιές λιγόθυμες κυλάνε ὡς ποταμοί,
κι' οἱ καταρράχτες χύνονται τῶν ἀρωμάτων.

Πέπλα σὰν γνέφη ἀνάλαφα κι' ἀγέρινα κορμιά
τὴν Ραμαγιάνα σ' ὄρρηση ἀνεμικὴ ἀναμείλουν
κι' ἀνθία, φτερούγες κι' ἐντομα καὶ φίδια καὶ πουλιά
τῶν Μπαγιαντέρων τὰ κορμιά πετοῦνε, ἀνθούνε, σέρπουν.

Μακροῦα στὴν χώρα τῶν μουσιμέ, στὴν γῇ τῶν χουσανθέμων
μιὰ Μπαττερφλάυ περὶλυπὴ τὰ πέλαγα θορεῖ
μ' ἀλλοί, μὲ διώχνει ὁ Ἑρωτας, κι' ὁ δρόμος τῶν ἀνέμων
στὴν Δυσμικὴ ἐγκατάλειψεν τὸ πλοῖο μᾶς ὀδηγεῖ.
Βενεζουέλλα κι' Ἰσπαχάν, Ταναναρίβα, Τομπουνκτοῦ,
Βεγγάλη, Ἀγκόρ κι' Ἀβγανιστάν, Χαβαΐ κι' Ὀνολουλού.

ΠΑΥΛΟΣ ΚΡΙΝΑΙΟΣ

DIRETISSIMO

Κι' ὥς, μ' ὑποσχέσεις, ἀρχινᾷ νὰ ροδοσκάζῃ ἡ μέρα
καὶ μιὰ πρωτόγνωρη εὐωδιά τὸ σύμπαν νὰ γεμίζει,
ὁ ἀρχαῖος Πλοίαρχος, ἱλαρὸς μπρὸς τὸ τιμόνι, ἀρχίζει
μιὰ δέηση ὡς ὕμνο στὸ γλαυκὸ νὰ ψιθυρίζῃ αἰθέρα!..

Κι' ὅστερ' ἀφοῦ, προχείρως πως, πάνω στὴ «γῆϊνη σφαῖρα»
τὴν «κατ' εὐθειαν» πορεία του γιὰ λίγο ὑπολογίζει,
τὸν «δείκτη τῆς ταχύτητος» στ' «ΟΛΟΤΑΧΩΣ» λυγίζει,
κι' ὁρμᾷ μὲ «ἰθύνουσα γραμμὴ» πρὸς τὸ ΕΛΑΝΤΟΡΑΔΟ πέρα!

Κι' ἂν—ποιὸς τὸ ξέρει!—κάποτες στὸ πέρασμα τῶν χρόνων
ἡ χώρα ποὺ ἐλαχτίσθη, στοὺς Ὠκεανούς τῶν Πόνων,
μπροβαλεῖ ὁμπρὸς τοῦ γελαστή.....Τότες, ἔχει καλῶς!

Μὰ ἂν ἀντιθέτως, μιὰ ὕφαλος βρεθεῖ στὴν πλώρη αὐτοῦ,
θᾶλλῃ ὡς πικρὴ παρηγοριά τὸ «αὐτοῦ» τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ
πὼς ἐταξίδευε διαρκῶς μὲ...«ΠΡΟΣΩ ΟΛΟΤΑΧΩΣ»!

ΟΡΕΣΤΗΣ ΛΑΣΚΟΣ

ΑΝΤΡΕΙΚΕΛΑ

Ἀπόψε ποὺ κατάλαβα τὴν ἄδαρτη ψυχὴ μου,
τὴν ἄδαρτη ἀπὸ καὶμοὺς, πόνους καὶ πικρὰ λόγια,
ἀπόψε ποὺ κατάλαβα πὼς θὰ κιλᾷ ἡ ζωὴ μου,
χάντρα σὲ χάντρα τῆς ψεφτιάς, ὅπως στὰ κομπολόγια.

... Ἀπόψε ποὺ κατάλαβα, εἶπα ν' αὐτοκτονήσω·
—Νά, μιὰ βοή, ἓνας καπνὸς καὶ ὅλα τελειωμένα—
μιὰ κι' ἦταν ἀδύνατο μέσ' τὴν ψεφτιά νὰ ζήσω
σὺν μερικὰ ἀντρείκελα ἀπὸ κλωστὲς δεμένα.

Καὶ νᾶμαι ἀντρείκελο ἐγώ, καὶ οἱ κλωστὲς συνθῆκες
καὶ ἡ σκηνὴ νᾶν' ἡ ζωὴ, τὸ ἔργο κωμωδία
καὶ γιὰ πρωταγωνίστριες οἱ διάφορες Λιλίκες
ποὺ ἀπὸ ἰδιαίτερη κλωστή θὰ παίξῃ κάθε μία.

᾽Ω! εἶνε προτιμότερη μία αὐτοκτονία
—Νά, μιὰ βοή, ἓνας καπνὸς καὶ ὅλα τελειωμένα—
ἀπὸ τὴν ἀνοστη κι' αἰσχροὴ τῆς ζήσης κωμωδία
ποὺ παίζουμε, ἀντρείκελα ἀπὸ κλωστὲς δεμένα.

ΑΛΕΚΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ

ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΛΟΥΛΟΥΔΙ
ΤΗΣ ΜΟΝΕΜΠΑΣΙΑΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

«Κεράτωσε τὸν ἄντρα σου καὶ μὴν τοῦ κάνεις μάγια».

Ἔτσι ἔλεγαν κι' ἀπόλεγαν — καὶ φιλοκοσκινίζαν — ξωπίσω του
οἱ γειτόνοι, σὺν προσπέρασε, γι' αὐτὸν τὸν Γιάννη τὸν Περίχαρο, τὸν
Χαμουρτζῆ, τὸν φαναρτζῆ, τὸν ρεμεσέρη, γι' αὐτὸν τὸν ἴδιον ποῦλε-
γαν ἀνύπαντρος σὺν ἦταν πὼς «ἀπ' ἀγκάθι βγαίνει ρόδο κι' ἀπὸ ρόδο
βγαίνει ἀγκάθι».

Ποῦ κακοκαιρονᾶχε καὶ τότες καὶ τώρα. Τὶ θές τι γυρεύεις,
οὔλες οἱ παροιμίες εἶναι σωστὲς. Κάμεις λάβεις, ἡ κοιλία μὴ σὲ πο-
νέσει.

Κορίτσι γιὰ κορίτσι δὲν εἶχε ἀφίσει ἀπείραγο τὸ τέρας· γυναῖκα
γιὰ γυναῖκα. Μπρὲ μάτια μ' ὅ,τι ἴαταν αὐτὸς τὸ ἴδιο τῶγε. Θές παν-
τρεμένη, θέλεις χήρα. Θές παρθένα. Θές ἄντρες εἶχαν, Θές ἀδέρφια,
Θές ξαδέφφια· αὐτὸς τὸ γουδι τὸ γουδοχέρι· καρφάκι δὲν τοῦ καί-
γονταν· ἀπὸ δῶ τις εἶχε, ἀπὸ κεῖ τις εἶχε, πὼς τᾶφερνε, πὼς τᾶκανε,
πάντα καὶ στὸ ντουρβά τις ἔβανε. Ἐνας λεμές, ἓνας μαχαιοβγάλτης·
ἓνας νυχτοπερπατητῆς, ἓνας νταῆς, ἓνας ξενύχτης. Τὶ τοῦ λυμπίστηκαν
— π' ἀνάθεμά τες — καὶ τις μάζευε; Ποιανοῦ — ποὺ νὰ μὴν ἔσωνε
— εἶχε μοιάσει;

Ὁ πατέρας του ὁ γέρο Βάγγος — χρυσὸ τοῦ πάλωμα τὸ χοῦ-
μα ποὺ τὸν σκέπασε — ἦτανε στύλος τοῦ σπιτιοῦ του κι' ὁ κάλλιος τῶν
ἀντρῶνε. Νοικοκύρης· κουβαλητῆς· χρυσὴ βαρκοῦλα. Τύπος καὶ ὑπο-
γραμμὸς στὸ σπῖτι καὶ στὸν κόσμο. Στόμα ἔχε καὶ μυλιὰ δὲν εἶχ' ὁ
μαῦρος· στάσου παραπέρα δὲ σοῦλεγε ποτές του· μαῦρα μάτια δὲν ἄ-
κουγες π' αὐτόνε. Τόπο γιὰ νὰ περάσεις σοῦκανε. Πρῶτα τοὺς γειτό-
νους καλημέραε κι' ἀπὸ κοντὰ τὸν ἥλιο ἐθώρει.

Καὶ μοναστήρι ἦταν τὸ σπῖτι του. Τῆς χρονιάς τὸ λάδι, τῆς χρο-
νιάς τὸ στάρι, σοδιακοὶ οἱ κόκκοι. Μπρὲ φακές, μπρὲ κουνιά, μπρὲ
τό ρεβύθι, τὸ φατόλι, ὡς καὶ τὴ ρίγανη καὶ τὴ φασκιά ἀκόμα. Νοι-
κοκύρης μάτια μ' νοικοκύρης, κουβαλητῆς, μερμῆγκι. Στύλος καὶ ἡ-
λιος τοῦ σπιτιοῦ, ἄνθρωπος μάλαμα, προζύμι. Κάτσε, κάτσε—σῆκω,
σῆκω· πετάει ὁ πετεινὸς; πετάει· μὰ δὲν πετάει· ἔ, δὲν πετάει· τὴν καρ-
διά σου σοῦκανε, τὴ γνώμη.

Βασίλισσά τ' ἦν κι' ἡ Βγενιά ἡ γυναικοῦλα του στὸ σπῖτι. Ἀ-
φέντισα μέσα στὰ πλούτια καὶ στὰ κάλλια τῆς· χρυσὴ Κερά μὲς· στὰ
καλὰ καὶ τ' ἀγαθὰ τῆς. Τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα τῆς κουβάλαε· τ' ἀθά-

νατο τῆς εἶχε στὸ τραπέζι· στὰ μάτια καὶ στὰ φρύδια τὴν ἐκύττιζε· τ' ἤθελε ἡ Βγένια τοῦ ἡ χρυσοβγένια· τὶ ὀρεγόταν ἡ ψυχούλα τῆς, τὶ ἀποθυμοῦσε ἡ καρδιά τῆς.

Καὶ μόνο εἰ σουσουράδες, οἱ σουρλουλούδες τῇ γλωσσότρωγαν. Αὐτές. Πὼς τάχατες δὲ ἦταν ὁ συχωρεμένος ὠμορφος· τ' ἦταν κομμάτι ἄσκημος ὁ δόλιος· κακοσουλούπωτος μιὰ ψύχα, στραβοκάνης· ἔ καὶ λίγο ἀλλοιθωρος, νὰ καὶ καμπούρης μιὰ ιδέα. Οἱ ξέχλες... Μπορε τοῦ γῆς τὴν ὄψη νάχει ὁ ἄντρας, ἄντρας εἶναι. Ἀλλὰ εἶν' τ' ἄλλα· Δὸς μου μένα νάχω τὰ καλά μου, τ' ἀγαθὰ μου—κι' ἄντρα ζιμάρι σὰν κι' αὐτόνε—καὶ τυφλὰ νάχει ὁ χάρος. Τοῦ καλοῦ ἄντρα ἡ γυναῖκα ἀπ' τὰ μούτρα φαίνεται. Τὶ νὰ τὸ κάμω γὼ νάχω τὸν μορφονιὸ τοῦ κόσμου καὶ νὰ μὴν ἔχω τὶ νὰ βάλω κάτω ἀπ' τὴ μύτη.

Ξαίρεις τὶ λέν οἱ ὠμορφοί; ὠμορφέ μου κι' ὠμορφὴ μου, τὶ θὰ φάμε ἀπόψε; Ὅμως οἱ ἄσκημοι τὶ λένε· Ἀσκημέ μου κι' ἄσκημή μου, τὶ θὰ πρωτοφάμε;

Ἀγκαλιὰ—μὴν πᾶς μακρυνὰ—αὐτὰ ποὺ λέμε. Ὁμορφος ἔναι καὶ καλὸς ἔναι καὶ λυγάτος καὶ κουνάτος—αὐτὸς μαθες ὁ Γιάννης ὁ Περίχαρος—καὶ σ' οὐλα μέσα. Τὴν πέτρα νὰ σηκώσεις ἀπὸ κάτω θὰ τὸν βρεῖς. Στὸν οὐρανὸ τόνε ζητᾷς κι' αὐτὸς στὴ γῆς πατάει. Μαχαίρας ἔναι, χαμουρτζῆς, σχεδὸν καὶ σιδεράς, σχεδὸν καὶ φαναρτζῆς καὶ μαραγκὸς σχεδὸν, πολυτεχνίτης κι' ἐρημοσπίτης.

Κι' ὅ,τι ἔκαμ' ἔλαβε. Λούζεται κι' αὐτὸς τὰ κέρατα κατὰ πῶς εἶχε κερατώσει τὴ μισὴ Χαλκίδα. Κρίμας στὴν ἐξυπνάδα του, κρίμας στὴ λεβεντιά του. Νὰ τονε κερατώνει μπρὸς στα μάτια του κι' αὐτὸς χαμπάρι νὰ μὴν ἔχει· ὁ κόσμος νὰ τῶχει τοῦμπανο κι' αὐτὸς κρυφὸ καμάρι. Ποῦ κούφια κι' ἄπιαστα, θεούλη μας· τὸν μάγεψαν καλὰ—καλὰ τὰ κέρατα καὶ τώρα στὰ δάχτυλά τῆς τόνε παίζει.

Ὅμως ἄς λέγαν. Ὁ Γιάννης ὁ Περίχαρος δὲν ἦταν ἔτσι καταπῶς τὸν γλωσσοτρῶγαν καὶ τοῦ ἔψελναν, καταπῶς, ὅσα σέρνει τὸ σάρωμα τοῦ σέρναν.

Μῆτε ἀγκάθι ἦταν ὀλωσδιόλου ἀπὸ ρόδο, μῆτε καὶ πὼς τὰ κέρατα τὸν εἶχαν μαγεμένο. Ἦταν καὶ λίγο ρόδο ἀπ' ἀγκάθι καὶ τὰ κέρατα, μᾶλλον δὲν τᾶχε, παρὰ τᾶχε.

Πρῶτο γιατί—ὁ συχωρεμένος—ὁ πατέρας του, δὲν ἦταν ὀλωσδιόλου ἄγγελος στὰ ζῶντας. Ἰσα—ἴσα. Ἦταν πολὺ τριαντάφυλλο στὴ γειτονιά καὶ λίγο κρυφαγκάθι μέσ' στὸ σπῆτι. Ἦταν καὶ μουλουχτὸς καὶ κρυφοδάγκωτος· ἔβανε καὶ τὸ νερὸ κατ' ἀπ' τὴ ψάθα. Καὶ τὰ δι-κούλια του τᾶχε κι' αὐτὸς κάμει—καὶ μὲ τὸ παραπάνω—στὸν καιρὸ του.

Ἐνῶ ἐτοῦτος εἶχε καὶ κάτι ἀπ' τοὺς ἀγγέλους· ἦταν τοῦλάχιστο ὠμορφος· κι' ἓνας ὠμορφος ἄνθρωπος δὲν εἶναι πάντα ὁ κακότερος. Περίμενε καλὸ ἀπὸ κείνον πῶχει ὄρατο πρόσωπο. Ὅσο γιὰ τὰ κέρατα, ἐδῶ ἦταν τὸ ζήτημα· τᾶχε ἢ δὲν τᾶχε; ναὶ ἢ ὄχι;

Ὁ Γιάννης ὁ Περίχαρος αὐτὸ ἀκριβῶς σκεφτόταν.

Ἀπὸ κάτι ἄκορες μέσες—ψύλλος στ' ἄχρεα—πὼς λέγαν τάχατις γιὰ ἄλλον, ἀπὸ κάτι μπηχτές—μιὰ στὸ σφυρὶ καὶ μιὰ στὸ πέταλο—τάχατις πὼς ἀπ' τὴν Πόλῃ ἐρχότανε... καὶ στὴν κορφὴ κανέλλα, τοῦχαν μπεῖ ψύλλοι στ' αὐτιά.

Ἡ σκέψη τοῦ φιλύποπι, τρελλή, ξαφνιασμένη, παραμέριζε τὰ πράγματα, ἀναστᾶτωνα τὸν κόσμῳ. Κάθονταν στὸν καφφενὲ κι' ὁ νοῦς του δούλευε. Μὲ τὴν ιδέα τοῦ πῆγαινε κι' ἐρχόταν. Ἐψαχνε νοερά, ἐρεῦναε τοὺς δρόμους καὶ τὸν κῆπο, τὸ πλυσταριὸ καὶ τὶς κρυψῶνες· μετατόπαιε καρέκλες, ἀναποδογύριζε μπαῦλα, χώνονταν κατ' ἴπ' τὸ κρεββάτι· ἔστεινε τ' ἀφτί του, ἀφιγκράζονταν. Ποιὸς; ποῦ; πότε;

Κι' ὅταν ἡ ταραχὴ τοῦ ἐμάίναρε, ἡ ψυχὴ τοῦ φλετούραε μπροστά τῆς.

Ἦταν σὰν κάδρο.

Τὸ πρόσωπό τῆς ἐκείνο τὸ τσαχλίνικο, τὸ στρογγυλὸ σὰν φεγγάρι, τὸ λεπτὸ, τὸ αἰνιγματικὸ τὸν θωροῦσε.

Μιὰ βαθειὰ σκέψη, μιὰ συλλοή, ἦταν ποὺ τῆς ἐνέφαινε τὴν ἐκφραση, ποῦκανε περιπαθητικὴ τὴ ματιά τῆς, ἔτσι νοσταλγικὴ ὄνειαρά οἱ κῆ. Τὸν θωροῦσε.

Τὰ μάτια τῆς ἐκείνα τὰ γλῆκα τὰ κατάγλαρα, ἦταν σὰν ν' ἀποροῦσαν μαζί του, σὰν νὰ τὸν ἀρωτοῦσαν κι' αὐτὰ, σὰν νὰ τοῦλεγαν: Ποιὸς; ποῦ; πότε;

Κι' ἀγάλη ὁ νοῦς τοῦ πέταγε στὰ παλῆα, τὰ περασμένα.... Ποῦ, πὼς εἶχε γίνει νὰ ρεθεῖ περαστικὸς στὴ Μονεμψασιά.

Ἐκεῖ τὴν εἶδε. Κατ' ἀπ' τὰ παρὰθυρὰ τῆς διάβηκε, ποῦσταζαν οἱ γλάστρες τῆς νερὸ, ποὺ εὐδίαζαν τὰ βασιλικά τῆς καὶ οἱ δύο σμοι.

Τοὺς κορφολογούσε καὶ τοὺς ψεῖριζε κι' αὐτὴ, τοὺς δροσίζε μὲ τὸν γυαλένιο μαστραπὴ τῆς. Σὰν κλῖνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Παναγίας ἄσπριζαν πᾶ στοὺς σγουροὺς βασιλικούς τὰ δάχτυλά τῆς. Σὰν τὸ λαιμὸ ἐνὸς κύκνου (ποὺ λὲς τὰ πρόβατνε) ἦταν τὸ μπράτσο τοῦ δεξοῦ, ὅς· στέκονταν ὀλόρθο καὶ χιτὸ, ὅς ἔγευνε—χενάκι φιλντισί—ψηλὰ τὸ χέρι.

Ταμπλὰς ὁ ἔρωτας τὸν βάρεσε.

Ζάχισον ἔβαλε εὐτὺς στὴ γλώσσα τῆς, ἡ προξενήτρα ποὺ τῆς ἔστειλε· μέλι κι' οἱ κοντοβειάδες τῆς, ποὺ τὴν γλυκοκαλοδεχτήκαν. Κάντιο κρουστὸ τὴν φίλεψαν εὐτὺς, μέντα καὶ καραμέλλα μαστιχάτη· κι' ἀπ' τὸ ροτόλι τοὺς τὴν γλυκοπερικάλεσαν νὰ πάρει λίγο ἀκόμα. Δυὸ κουταλιές κι' ἀπὸ τ' αὐτὸ μιὰ καὶ μὲ δυὸ ποδάρια εἶχε ἔρθει.

Τὶ εὐχὴ θεοῦ, τὶ ἀκαταδεξιά ἦταν αὐτὴ· μὴ γιὰ ν' ἀβγατίσει τὸ ρεβανὶ τοὺς ἦθε; Ἀς ἔπαιρνε κι' ἀπὸ τὴ βανίλια τοὺς· ἄς ἔβαζε καὶ στὴν τσέπα τῆς—γιὰ τὰ παιδιὰ—λίγα φροντούκια.

Ἀς ἦταν καλὰ ἡ Γαρφερίτσα τοὺς ποῦκανε ὥς καὶ τὴν ἀγουρίδα μέλι· ποῦταν τὰ χέρια τῆς χοντὰ· ποῦταν ἡ γνώμη τῆς ζιμάρι. Ποῦταν ψηλὴ, ποῦταν λιγνὰ, ποῦταν...

Ἀχ, ναί.

Λουλούδι της Μονεμπασιᾶς τοῦ τῆ χουσόλεγαν συμπθερεύοντάς τινε μαζί του, λουλούδι της Μονεμπασιᾶς τὴν αποθάμαζαν, νύφη, στὸ πλάι του, φίλοι καὶ συγγενεῖς, δικοὶ καὶ ξένοι.

Ἔτσι λουλούδι της Μονεμπασιᾶς, φεγγάρι κι' ἥλιο της τοῦ τὴν ἀπόειπε καὶ τὸν σταυρανασπίαστηκε ἡ πεθερά του, κάτω στὸ κεφαλόσκαλο στὴ βάση τοῦ πριγκιῦ μαρκάρουνε καὶ πάνε. Ροῖδο ἐσπάσανε στὰ ἔμπα τους, μέλι καὶ ζαχαρόνερο ἀλείψαν τὶς κορφές των.

—Τὴ Γαρεφίτσα καὶ τὰ μάτια σου ὕγιέ μου.

Μοναχοκόρη, ἀπ' τὸ κόρφο της, ἀνέβγαλτη νοικοκυρὰ καὶ χου-σοχέρα, μικρὴ-μικρὴ τὴν στόλισε νυφοῦλα καὶ τῆς μίσηνε.

Λεβέντης, μερφονιὸς γλυκογελάμενος ἦταν κι' ὁ Γιάννης ὁ Περίχαρος στὸ πλάι της.

Κρυφὸ καμάρι κι' ἔννοια του τὴν εἶχε.

Κρυφὴ χαρὰ μέσα του σιγώβραζε. Ντέρτια κι' ἀποθυμιές ἀνάσαι-ν' ἡ ψυχὴ του. Χορτασμοὺς τὰ μάτια του δὲν εἶχαν.

Κι' ἀπὸ κοντὰ σὰν τὸ βαπόρι ἀνοίχτηκε στὸ πέλαιο κι' ἡ γλυκεῖα εἰκόνα τῆς Μονεμπασιᾶς ἀλαργόσβυνε ἀγάλη στὴν ἀπόσταση, αὐτὸς ἐκεῖ παράμεε στὴ πλώρη — πλάι στ' ἄμπουρο — ἄχ μὲ πόση ἀποθυμιὰ τὴν ἔσφιξε στὰ μπράτσα του, πόσο γλυκὰ τῆς σφάλισε τὸ στόμα!

Ἐκεῖνο τὸ λεπτό, τὸ τόσο τρυφερό κι' ἡδονικὸ ὄγκος ποὺ τοὺς διαπέρασε, ἦταν — μετὰ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου των — ἓνα μυστήριο ἐγκαρδιακὸ καὶ περιγλυκὸ, ποὺ ἔνωσε τὶς ψυχούλες των γιὰ πάντα.

Ἀχ ναί, κρυφὸ καμάρι τὴν εἶχε ὁ Γιάννης ὁ Περίχαρος τὴν γυναῖκα του τὴν Γαρεφίτσα τὴν Μονεμπασιώτισσα, κρυφὴ χαρὰ τοῦ-ταν τὸ σπίτι — κι' ὁ δρομάκος του — γιὰ χάρη της. Ἔτσι κρυ-φὴ τρανὴ, πολὺποθη, ἦταν κι' ἡ ἔννοια του γι' αὐτήνε. Μοσχοβολοῦ-σε τὸ κοράκι της, μοσχοβολοῦσε τὸ φαγί του, μοσχοβολιὰ βαθεῖα βαθεῖα ἀπόπνεαν τὰ ρουχικά της.

Ροῦπι δὲν τῶκαν' ἀπ' τὸ πλάι της. Αὐτὸς — κοσμογυριστὴς τα-ξειδευτὴς πολυτεχνίτης — μὲ τὶς κότες μαζεύονταν στὸ σπίτι καὶ μέ-ρα μεσημέρι ξεπόρτιζε γιὰ ὄξω.

Τὸν ἔχασαν οἱ φίλοι του, τὸν ἔχασε ὁ καφενεὺς, τὸν χάσαν οἱ ταβέρνες. Εὐλογημένη ἡ ὥρα ποὺ τὴν πῆρε.

Καὶ τώρα;

Ἔλα Χριστέ καὶ Παναγιά τ' ἦταν ἡ ἰδέα ποὺ τοῦ μπῆκε.

Ἡ Γαρεφίτσα;

Καὶ στοχαζόταν καὶ συμπέραινε, δούλευε ὁ νοῦς του ἐπίμονα.

Μέτραε τὰ περιστατικὰ καὶ τὰ σημεῖα, ξήγαε τὰ λόγια καὶ τὸ νόημα, λογάριάζε τὰ πιθανὰ καὶ τὰ μποροῦμενα καὶ τοῦρχονταν σὰν τρέλλα.

Κι' ἄς εἶχε τὸ στόμα του κλειστὸ μανταλωμένο.

Ἡ γλώσσα τῆς καρδιᾶς του φλυαροῦσε τὴν ἀφιγκραζόταν ὁ ἴδιος νὰ τῆς λέει. Νὰ τῆς λέει σιγανά, ἐμπαθιακά, νὰ τοῦ τὰ καλο-μετράει σὰν κουκιὰ ἓνα ἓνα... Νὰ, γιὰ τὴ γυναῖκα του, τὴ Γαρεφίτσα

αὐτή...

Σκέφτονταν κι' αὐτὸς τοὺς τραγικοὺς καὶ τὰ κέρατα πέταε ὁ νοῦς του γεσέμια· ἐκεῖνα τὰ γύψινα λαφάρια τοῦ μπαρμπέρικου συλλογι-ζόταν, σάμπως νὰ τὰ βλεπε μπροστά του...

* *

Ἔτσι μιὰ νύχτα παραφύλαξε. Ἀγγελοῦς μὲ χουσό φτερό στὸν ἔρωτά του ἐνοιώθε μὲ καὶ μὸ νὰ τὸν ξεπουπουλίζει ἡ ζήλεια.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνιά τοῦ κήπου παραμόνεψε ἄσκημος μέσ' στὴν πίκρα του σὰν τέρας, δαίμονας τραγικὸς μὲ μαδρὸ νύχι.

Ἀχ, ναί, ἀπόψε... ἀπόψε θὰ γινώτανε τὸ θάμα.

Ἔτσι δείχνανε τὰ πράγματα· ἔτσι τοῦ τᾶχαν πεῖ ἀπ' ὅς' ἀπ' ὅξω.

...Ἀς ἔκανε πὼς πάει γιὰ τὸν Περαῖα. Ἀς ἄφινε γειές, ἄς τῶ-λεγε στὸν κόσμο. Ἀς φύλαε καὶ θᾶβλεπε.

Στὶς δώδεκα ἀκριβῶς — μέσ' στὰ μεσάνυχτα — «ὁ φίλος» θὰ πη-δοῦσε στὴν ταράτσα.

...Ὁ φίλος θὰ πηδοῦσε τὴν ταράτσα; Χριστέ του καὶ μαχαῖρι του χουσό...

Κι' ἔτο' ἔγινε.

Στὶς δώδεκα ἀκριβῶς κάποια σκιά — ἓνας ἄνθρωπος — οἰχήθη στὴν ταράτσα. Οὐλὴ ἡ γειτονιά τὸν ἀντίληφτηκε. Οὐλὸς ὁ κόσμος τὸ μυρίστη. Ποιὸς ἦτανε; Χά-χά... Ποιὸς ἄλλος ἀπ' τὸν φίλο!

Καλὰ κι' ὁ Γιάννης;

Στὶς δώδεκα ἀκριβῶς εἶδε κι' αὐτὸς στὸ τζάμι τῆς κρεββατοκά-μαράς του ἓναν ἴσκιο.

Τὸν ἴσκιό τῆς γυναίκας του.

Κατάμαυρο μέσ' στὴ φωταύγεια τὸ προφίλ της, ἔσκυβε καὶ φιλοῦ-σε... ὅλο φιλοῦσε...

Μέσ' στὸ λαμπρό τους φόντο παίζανε τὰ χεῖλη της, ποιὸς ξαίρει τί λόγια τῆς ἀγάπης μουρμουρίζοντας Θεέ μου!...

Εὐπόλυτος μὲ τὸ μαχαῖρι του στὰ δόντια, σκαρφάωσε τὸ στύλο ὁ Γιάννης καὶ καβαλίστηκε τὰ κάγκελα. Σίμωσε κι' ἔστησε ἀφτί στὸ τζάμι.

Ἀκουσε στὴ σιγὴ τὸ μουρμουρητὸ τοῦ ἔρωτα, φινγκράστηκε τὸ σκάσιμο τῶν τρυφερῶν φιλιῶν της μέσ' στὴ νύχτα.

Μὰ σὰν ἔβαλε τὸ μάτι του καὶ κύταξε πίσ' ἀπ' τὶς χαραμάδες, εἶδε τὴ Γαρεφίτσα μοναχὴ της. Τὸ κάδρο του φιλοῦσε καὶ κουβέντιαζε, στὴν ζωγραφιὰ του ἔσκυβε καὶ μίλαε.

...Νὰ τὸν φυλάει ὁ Ἀἰ Δημήτριος στὸν Περαῖα. Μὴν τύχαινε κἀν' αὐτοκίνητο, μὴν λάχει καμμιά μαυρομάτα· ἔτσι συστής καὶ λυγι-στής, καθὼς πορπάταε· ἔτσι καταπὼς ἤξερε τραγούδια. Σαββατογεννη-μένος, γλυκοαίματος, ὡς ἦτανε καὶ τὸν φκελόπιανε τὸ μάτι καὶ τὰ μάγια.

Τὸν γλυκοκαληνύχτησε κι' ἔπεσε στὸ κρεβάτι.

...«Κοιμάτ' ἀστρὶ κοιμάτ' αὐγὴ κοιμάται νειὸ φεγγάρι», σκέφτη
κυττάζοντάς την, ὡς ἦταν ἔτσι ἀνάσκελα σὰν κούκλο, ὡς ἔπεφτε τὸ
μπράτσο της στὸ στήθος της, σὰν κείνο τὸ ἀσημωμένο καὶ χρυσὸ τῆς
Παναγιάς κι' ἀποκοιμήθη στὴν ἀγάπη.

Τὸ μαῦρο κῦμα τῶν μαλλιῶν της ὡς ἔσπαζε — σὰν σ' ἄσπρους
βράχους — στὰ σεντόνια.

Κι' εὐτὺς νοσταλγικὸ πουλάκι ἢ ψυχούλα του, πέταξε στὸ πλώ-
ριο ἄλμπουρο ξανά, σὲ κείνο τὸ γλυκὸ φιλὶ πᾶρχισε νὰ σιγοβράζει
στὴν καρδιά του. Ἡ προξενήτρα τὸν χαιρετάει. Οἱ κοινοθειάδες τοῦ
γελοῦσαν καὶ μιὰ φωνή — ψιλὴ φωνή — λὲς γλυκοτραγουδοῦσε.

... Λουλούδι τῆς Μονεμπασιάς
καὶ κάστρο τῆς Ἀθήνας. ...

Πῶς πλένουν πῶς λευκαίνουνε
πῶς μοσχοσαπουνᾶνε. ...

«Λουλούδι τῆς Μονεμπασιάς» μουρμούρισε κι' αὐτὸς — κι' ἄγγε-
λος μὲ χρυσὸ φτερό ἐρωτευμένος — ἄφισε τὸ μαχαίρι νὰ τοῦ πέσει ..

Κεραίωσε τὸν ἄντρα σου (καὶ νὰ τσιμπιὲς στὰ μάγουλα) καὶ μὴν
τοῦ κάνεις μάγια, (καὶ νὰ χτυπιὲς στὰ μπούτια) φοῦαζαν κι' ἀπο-
φοῦαζαν τὴν ἄλλη μέρα Κυριακὴ οἱ γειτόνισες γι' αὐτὸν τὸν Γιάννη
τὸν Περίχαρο ὡς γύριζε ἀπ' τὴν ἐκκλησά — ἀλλὰ μπρατσὲ — μὲ τὴν
γυναῖκα του γι' αὐτὸν τὸν ἴδιο, ποῦλεγαν ἀνύπνιτρος σὰν ἦταν, πὼς
ἀπ' ἀγκάθι βγαίνει ρόδο κι' ἀπὸ ρόδο βγαίνει ἀγκάθι.

Χαλκίδα

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

ΣΕ ΣΤΙΓΜΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΑΣ

Σὲ σὰς στιγμὲς ἀδυναμίας ποὺ κάθε τόσο σπαίρνετε τὸν πανικὸ
στὸ «εἶναι» μου μὲ σύμπτωσες πολὺπλοκες κι' ἀφίνετε ν' ἀνοίγεται
ἐντὸς μου ἓνα χάος σὲ σχῆμα ἐρωτηματικοῦ.

Σὲ σὰς ὀχτροὶ θανατεροὶ μου, φωλιασμένοι ἀπὸ ἀπολίτισια χρό-
νια ζοφερά μέσα στὰ ἴδια μου αἰμοσφαιρίδια, τώρα σὰς ξεστομίζω
θαρραλέα καὶ μὲ σφιγμένη τὴ γροθιά:

— Δὲ σὰς φοβοῦμαι πιά!

Μπροστά! Ὁ στῖβος μᾶς προσμένει· μ' ὀπλισμένο τὸ χέρι ἐγὼ
μὲ τὸ φῶς τοῦ καινούργιου τοῦ Ἥλιου π' ἀνατέλλει τώρα στὸ Βορ-
ριά, θὰ σὰς κάνω νὰ νοιώστε τὴ γνώρα τοῦ Μεγάλου Ξεκινήματος!

Μπροστά! Στὴν καρδιά καὶ στὸ νοῦ μου τὸ Οὐατερλώ περιμένει.
νὰ σὰς δείξῃ τὸν καινούργιο Δρόμο!...

ΓΙΩΡΓΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΣΤΟΛΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

ΑΤ. ΓΕΡΑΛΗ

ΚΛΑΙΕΙ Η ΒΡΟΧΗ!..

Κλαίει ή βροχή μες τή νυχτιά
για τήν πικρή μου τήν καρδιά.

Τή νανουρίζει σάν παιδί
πού έχει αρρωστήσει κι' άπαιδεϊ.

«Βάστα φτωχοῦλα μου κι' αυτό
»σάν ἔτσι σου ἦτανε γραφό.

»Βάστα κι' αυτή τή συφορά
»π ὥρισε ή Μοῖρα σου ή Κιρρά,

»Σιγά, σιγά, με τόν καιρό
θά πάη στῆς Λήθης τὸ σωρό.»

Πέρτει ή βροχή μες τὰ κλαριά
σὰ μοιρολόι, ἀργά, βαριά.

«Καὶ σὺ θὰ πᾶς με τόν καιρό
»στῶν ξεχασμένων τὸ σωρό.

»Σένα τοῦ δάκρου τήν πηγὴ,
»θά σὲ πετάξουν μες τῇ γῇ.

»Θὰ σὲ πετάξουν —ὦ! φριχτό!
σάν ἓνα πρᾶγμα περιττό!..»

Κλαίει ή βροχή μες τή νυχτιά,
μιὰν ἐτοιμόσβυστη καρδιά.

ΜΥΡΙΑΩΤΙΣΣΑ

ΦΙΛΑΚΙΑ

Τὰ δλόλευκα χαλίγια στήν ἀκρογιαλιά
πότε με γέλι μοιάζουν στὸν ἄχό τους,
πότε με φλοίσβων ὁμορφῶν φιλιὰ,
πὸν παίζουνε, ἀνασαίνουν,
δίχως ποτές τους νὰ σωπαίνουν
στῆς ἀμμουδιάς τὰ στήθη...Μοναχό τους
ἔχουν καμάρι στήν ἀπαινεμιὰ
νὰ στέφονται μ' ἀφρόκινα, καὶ με
τὴν πρώτη τοῦ πελάγου τοικυμιὰ
νὰ γίνονται ὅλα κῆμα καὶ —ὦϊμέ—
νὰ σπᾶνε, νὰ πεθαίνουν...
Μὰ στήν πρώτη τὴν γαλήνη
μαγευτικά ὅλους ἀνασταίνουν
μύρια φιλάκια σὲ γαλάζια κλίνη...
Σπένταξ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΖΑΝΤΕΣ

Στὰ παλιὰ τουρκικά νεκροταφεία
δὲ συναντοῦμε τὴν πολυτέλεια τῶν δι-
κῶν μας. Δὲ θὰ δοῦμε ποτές σ' αὐτά
τάφους με βαρεῖες καλλιτεχνημένες προ-
τομές καὶ μάρμαρα πολυδουλεμένα.

Δυο βαρεῖες πέτρες στὰ πόδια καὶ τὸ
κεφάλι τοῦ νεκροῦ, μ' ἀνάλογη γιὰ τὸ
γένος του διακόσμηση. Ἄν εἶναι ἄν-
τρας αὐτὸς πὺν σαπίζει μέσα στὸ χῶ-
μα, ἓνα φέσι ή καὶ σαρίζει, βαμμένο
πολλές φορές στήν κορυφή τῆς κάθε
πέτρας. Κι' ἂν εἶν' γυναίκα, λουλού-
δια στιλιζέ. Μερικοὶ στίχοι. Πότε λυ-
ρικώτατοι κι' ἄλλοτε δίχως ἔννοια. Τί-
ποτ' ἄλλο.

Στὸ μουσουλμανικὸ νεκροταφεῖο, τοῦ
ἀνθρώπου τοῦρχεται πάντα νὰ κλάψει
κάθε πεθαμένο. Τοῦ φαίνεται τόσο
συμπαθητικὸς καὶ τόσο δικός του αὐ-
τός. Ἡ ἐρημιὰ κι' ὁ βαρὺ, πένθιμος
ἀέρας πὺν τοῦ δίνουν τὰ κυπαρίσσια
καὶ τὰ ἔλατα προξενοῦν στήν ψ.χὴ τὴν
πραγματικὴ ἀντίληψη τοῦ θανάτου.
Κάτι πὺν δὲν μποροῦν νὰ πετύχουν τὰ
δικὰ μας νεκροταφεία. Εἶναι κῆτοι
καρποφόροι καὶ τὰ φρούτα τους καρ-
ποὶ ἀπὸ αἰσθήματα καὶ σκέψεις γιὰ νὰ
δοκιμάζουν αὐτοὶ π.ὺν ζοῦν.

Τέτοιο εἶναι καὶ τὸ παλιὸ νεκροτα-
φεῖο, ἔξω ἀπὸ τὸ Τὸπ Καπού, τὴν πα-
λιὰ βυζαντινὴ Πύλη τοῦ Ρωμανοῦ. Ἄ-
πειροι καταστραμμένοι τάφοι, ἄλλοι
περισσότερο περιποιημένοι κι' ἄλλοι
πὺν ὅσο κι' ἂν τοὺς χτύπησαν οἱ βρο-
χὲς κι' ὁ ἥλιος τόσων χρόνων, μοιά-
ζουν χθεσινοί.

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς βρίσκεται καὶ ὁ
τάφος τῆς Ἀζαντές. Τὸν ξαίρουν ὅλοι
ἐκεῖ. Εἶναι τὸ μοναδικὸ προσκύνημα
τοῦ νεκροταφείου αὐτοῦ. Ὅσοι δίνουν
πιότερη σημασία στήν πονεμένη καρ-
διά ἀπὸ τοὺς τίτλους καὶ τὰ ἔργα, ἔρ-
χονται συχνὰ νὰ το ἐπισκεφθοῦν. Ἄν
δὲν τ.ν.ξαίρουν, δὲν δυσκολεύονται νὰ
τὸν βροῦν. Φτάνει νὰ ρωτήσουν σ' ὁ-
ποιον βρεθεῖ μπροστά τους: γέρο, νέ-
ο, γυναίκα, παιδί. Τ' ὄνομα τῆς Ἀ-
ζαντές ή καὶ τοῦ Λοτὶ μ.νάχα, εἶναι
ἀρκετὸ γιὰ νὰ καταλάβουν αὐτοὶ τὴν ἑ-
τά ὁ ξένος. Δεξιά, μέσα σὲ σκουριασμέ-
να ἀπ' τὸ καιρὸ, σκέτα σιδερένια κάγ-

κελα, δυὸ πέτρες ὀρθιες. Μπροστά, ἓ-
να μικρὸ κυπαρίσσι. Λένε πὺς τὸ
φύτεψε ὁ ἴδιος ὁ Λοτὶ. Πάνω στήν πέ-
τρα τοῦ κεφαλοῦ, χαραγμένα μ' ἐπιμέ-
λεια, γύρω σὲ πλαίσιο ἀπὸ ρόδα καὶ
μ' ὁμορφους ἀραβικοὺς χαρακτῆρες,
οἱ παρακάτω στίχοι:

Ἀνάθεμά σε Χάροντα!

Αὐτῆς πὺν στὸν παράμερο κι' ἀπλὸ
αὐτὸν τάφο κοιτάει,

Τὰ ὁμορφα ναζιάρικα μάτια δὲν
μποροῦσε ν' ἀντιγράψει κανεὶς.

Μ' ἄλλοίμονο! Ὀλοένα ὁ θάνατος
τὴν ἔλυσε,

Δὲν τὴν βόηκε ἄξια ὁ Θεὸς γιὰ τὴν
Γῆ τὴν θέλησε σιμά του!

Γιὰ τὴν ψυχὴ τῆς Χατιτζέ Χανούμ
Κόρης τοῦ Ἀπουλάχ Ἐφέντη

ἀπὸ τὴν Καύκασο, ὀλιβερὴ ἀνάμνηση.

Τῇ 19 Ζιλχαντέ (!!) 1297(·)

Μερικοὶ θέλουν νὰ πὺν πὺς ὁ Λο-
τὶ, σάν ἐπισκέφθηκε τὸν τάφο τῆς κα-
λῆς του, πήρε τὴν ταφόπετρα γι' ἀνά-
μνηση καὶ τὴν ἔστησε στὸ περίφημο ἀ-
νατολίτικὸ σαλόνι του. Δὲν εἶν' ἀλήθεια
αὐτό. Ὁ γάλλος συγγραφέας, πὺν τό-
σο ἀγάπησε τὴν τουρκικὴν ψυχὴ τῆς
ὁμορφότερης χώρας τοῦ κόσμου, πα-
ράγγειλε καὶ τοῦχαμὴν ἀντίγραφο τῆς
κι' αὐτὸ πῆρε μαζί του, κι' αὐτὸ ἔμει-
νε στὸ σαλόνι του.

Κάποιος γάλλος καθηγητῆς, ὁ Μ.
Therriot, σ' ἓνα του ταξίδι στήν Πο-
λη, δὲν μπόρεσε, γράφει, νὰ βρεῖ οὔτε
τὸν τάφο οὔτε τὴν ταφόπετρα τῆς Ἀ-
ζαντές. Δὲν ἔχει δίκαιο. Δὲ θὰ θέλησε
ἴσως νὰ κάμει ἐν.ι γύρω μέσα στ' ἀπέ-
ραντο νεκροταφεῖο τοῦ Τὸπ-Καπού.
Ἄλλοιως, δὲν ἐξηγεῖται πὺς δὲ βόηκε
τὸν τάφο τὸν ἀπλὸ καὶ παραμερισμένο
αὐτῆς γιὰ τὴν ὁποία ὁ Λοτὶ ἔγραφε:
«Mon Dieu, pour elle je suis près de
prier, mon coeur qui s'était durci
et fermé dans la comédie de la vie,
s'ouvre à présent à toutes les er-
reurs délicieuses des religions hu-
maines, et mes larmes tombent sans
amertume sur cette terre nue...»

(Πόλη)

ΑΒΡ. Ν. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

(!) Ἀραβικὰ ἐνδέκατος σεληνιακὸς μῆνας.

(·) 1881.

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΣ

ΕΝΩ ΞΕΚΙΝΑΜΕ...

Θαρραλέα και με ελλικρίνεια, χωρίς υπεκφυγές και αοριστολογίες, στεράτα και ντόμπρα, δίχως μανιφέστα έντυπωσιακά και περιττή φιλολογία, τονίζουμε από το σημερινό πρώτο φύλλο μας ότι σκοπός του περιοδικού μας είναι ένας:

ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ.

Νέοι και μέγας, χωρίς καθόλου να θέλουμε να τιτλοφορηθούμε πρωτοπόροι μιάς ώρισμμένης κοινωνικής επικράτησης, ή καθοδηγητές συγκεκριμένων πνευματικών και ευθύσεων, φιλοδοξούμε με τη σημερινή προσπάθειά μας να συγκεντρώσουμε όλους τους νέους που γράφουν γύρω απ' το περιοδικό μας, να δημιουργήσουμε μια πραγματική πνευματική κίνηση των νέων, κι' έτσι ν' ανασύρουμε απ' την αφάνεια ώρισμαμένα κρυμμένα ταλέντα, που θ' αποτελέσουν ε την αύριανή τέχνη.

Ακόμη μέσ' στον κυκεώνα των αλληλοσυγκρουομένων σημερινών αντιλήψεων, την επικρατούσα σύγχυση των ιδεών και τις ακαταστάλαγτες πνευματικές τάσεις της εποχής μας, θα προσπαθήσουμε να αυτοσυγκεντρωθούμε, να μελετήσουμε τις δυνάμεις μας, να βγάλουμε συμπεράσματα και ανάθεκτοι όλοι μας σ' εϋθετο χρόνο να ξεκινήσουμε προς τους νέους ορίζοντες που μās ανοίγονται....

Ομολογούμε ότι δεν έχουμε «στην τσέπη» μας — όπως το διακηρύττει το ρεκλαμοειδές μανιφέστο ενός ιδεολογικού περιοδικού που κυκλοφορεί στην 1 του Γενάρη — τις κατασταλαγμένες τάσεις και κατευθύνσεις που πρέπει ν' ακολουθήσουν τα νειάτα σήμερα.

Απλούστατα, ξεκινάμε σ' έναν δρόμο τραχύν και δύσκολο, για την συγκέντρωση όλων των νεανικών πόθων, θελήσεων, δυνάμεων γύρω στο περιοδικό μας, με την αισιοδοξία και την πεποίθηση πώς ενωμένοι όλοι οι νέοι, μπροστά στον κίνδυνο που διατρέχουμε να σπαταλήσουμε τα χρόνια μας μέσ' σ' αμφίβολα ρεύματα που επικρατούν στο σημερινό κοινωνικό σύστημα, **ΘΑ ΒΡΟΥΜΕ ΤΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΡΟΜΟ ΜΑΣ.**

Μακριά από εξωφρενισμούς, ταξικές προαγάνδες, άρρωστημένες τάσεις μοντερνισμού και επαναστατικές ιδέες, με μόνα εφό-

δια στο σημερινό **Ξεκίνημα** μας τα Νειάτα, τη Λογική, και την Ελλικρίνεια, θα προσπαθήσουμε να πειθαρχήσουμε τις παράλογες εκδηλώσεις των νέων, και ν' αντιδράσουμε σε κάθε αρισόρροπη τάση. Ακόμη, θ' μιλήσουμε για όλα γενικά τα φιλολ. και καλλιτεχνικά ζητήματα του τόπου μας με ελευθερία, και θ' αχτυπήσουμε κάθε στραβό με θάρρος και χωρίς υπεκφυγές.

Δεν μās ένδι· φέρει πώς θ' α χαρακτηριστεί ή προσπάθειά μας. Την έχουν μελετήσει και ένστερνισθεί τόσο, ώστε θ' άναι περιττή κάθε άκαιρη γνώμη. Εκείνο που μās ένδιαφέρει είναι ν' αποδείξουμε ότι οι σημερινοί νέοι είναι θαρραλέοι δίχως ακρότητες, με θάρρος γνώμης δίχως έξωφρενισμούς, υγιέστατοι στο νοϋ και στην καρδιά, και ότι είναι οι μόνοι που έχουν το λόγο να μιλήσουν για το μεγάλο κίνδυνο της άνηθικότητας του πνεύματος, που άπειλεϊ τον τόπο μας, και ν' αντιδράσουν σε κάθε άρρωστιά της μεταπολεμική τάση.

Ξεκινώντας, θ' α σεβαστούμε εκείνους που θ' εκτιμήσουν την προσπάθειά μας· κι' εκείνους που θ' α θελήσουν να βεθούν εμπόδια στο δρόμο μας, προσπερνώντας τους, θ' α τους άγνοήσουμε.

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ΤΟ 'ΞΕΚΙΝΗΜΑ', ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΡΦΥΡΑ

Το «Ξεκίνημα» θηρεί όσο κανείς τον άναπάντεχο χαμό όχι μόνο του ποιητή και άνδρου του Πορφυρά, αλλά κι του εκλεκτότερου συνεργάτη του. Κανείς δεν έννοιωσε να σφίγγεται το στήθος ή καρδιά του, όσο έμεις τη στιγμή που με μάτια υγρά παραγγέλναμε στον τυπογράφο να βάλει μπρός στην ύπογραφή του σήμερα δημοσιευόμενον ποιήματος του το σημείο του σταυρού...

Όμως τώρα πιά όλα τελείωσαν. Ο ποιητής μας δεν υπάρχει. Και το «Ξεκίνημα», έχοντα ύποχρέωσή του ν' άποτίση φόρον τιμής κι' εύλαβείας προς τον νεκρό ποιητή προτείνει α) να μετονμασθή άμέσως από τον Δήμο Πειραιώς ή λεωφόρος Φρεαττύδας ή ή άκτη Μουσουλούλου, όπου ένώνιας ο ποιητής, σε λεωφόρο ή άκτη Πορφυρά, β) να ενεργηθή, πρωτοβουλία μιάς ήμερήσιας έφημερίδας ή σωματείου, έρρανος για την κατασκευή της προτομής του, — υπάρχει κι' κάποια άλλη φτιαγμένη από το γλύπτη Τόμπρο, που θαρούμε ότι βρίσκεται στο «Ατέλι» — και να στηθή στο κηπάριο της πλα-

τείας της Φρεαττύδας, αντίκρυ στην ταβέρνα που ένώνιας ο άλησιμότητος ποιητής.

Απ' τις φτωχές του οικονομίες το «Ξεκίνημα» διαθέτει πρώτο για το σκοπό αυτό ένα χιλίοδραχμο.

Ακόμα κι' ο Δήμος Πειραιώς πρόπει νάυρη άρωγός για το σκοπό αυτό.

Το «Ξεκίνημα» έπίσης θεωρεί άπαράιτη ύποχρέωσή του να άνασσει κάποια σφαλερή πληροφορία που άνεγραφαν μέσα στις νεκρολογίες για τον ποιητή ώρισμμένες έφημερίδες με έλαφρή συνείδηση: ότι ο ποιητής έπινε και πέθανε απ' το κρασί.

Ψέμμα! Ο Πορφυράς, όλοι το ξέρουν, ένώνιας στην ταβέρνα, γιατί ήταν το μόνο μέρος που έβρισκε λίγη ήσυχία και γιατί ακόμα μελετούσε τους διάφορους τύπους που ένώνιας εκεί. Έπρόκειτο μάλιστα να εκδόση κι' ένα βιβλίο με τον τίτλο: «Ηθ ή έθιμα της ταβέρνας». Όμως δεν έπινε. Και ούτε πέθανε απ' το κρασί. Το τελευταίο το βεβαιώνουν όλοι όσοι τον έβλεπαν κι' όσοι ακόμα τον ένώνιας προσηπτικά.

Το «Ξεκίνημα» επιφυλάσσει ακόμα να διοργανώση συντομώτα α και ένα φιλολογικό μνημόσυνο, όπου θ' α μιλή-

σουν για τον νεκρό ποιητή, όλοι εκείνοι που τον γνώρισαν και ως ποιητή και ως άνθρωπο.

Η ήμερομηνία θα ορισθῇ στο έργο-μενο τεύχος μας.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΤΟΥΣ

Ο χρόνος που πέρασε δεν ήταν άρκετά γόνιμος σε πνευματική απόδοση. Η κρίση που διερχόμαστε ήταν μοιραία να επιδράσει και στα γραμμάτια. Εύκαιρία για δημιουργία καθαρής τέχνης δεν είναι έφικτη σε στιγμές κοινωνικού παραληρήματος και βιωτικής μέριμνας. Αυτό όμως δεν εμπόδισε πολλούς νέους να κάνουν την εμφάνισή τους. Οι περισσότεροι με στίχους και ελάχιστοι με πεζά. Εκείνοι που βγαίνει από την παρακολούθηση αυτής της προσπάθειας είναι ότι πολλοί βιάζονται να δουν τα έργα τους τυπωμένα. Προχειρότητα, λόγω χιλοειπωμένα και φανερά προσπάθεια για την κακή μίμηση είναι τα... προσόντα των νέων έργων. Κι' όλη αυτή η βιασύνη γιατί; Για ένα κακό ντεμπούτο, έναν εύκολο έπαινο για την έκδοση. Κι' ύστερα το έργο τους θα μένει ο αδιάφυστος μάρτυρας της επιπολαιότητας που τους ώδηγησε να φέρουν στη δημοσιότητα άνωριμα πράγματα. Άλλα όχι. Οι νέοι είναι καιρός πια να σκέφτονται και να ενεργούν μετρημένα, ήρεμα, σοφά και χωρίς βιασύνη και νευρικότητα.

ΤΟ ΝΟΜΠΕΛ 1932

Ούτε φέτος! Άλλα ούτε και το 33, ούτε και το 34, ούτε και ποτέ ίσως δεν θα πάρη το διεθνές φιλολογικό έπαθλο ο Παλαμής μας.

Και είναι λυπηρό να διακηρύττουμε κάθε χρόνο την υποψηφιότητά του, τη στιγμή που όλοι το ξέρουμε πως για να πάρη το Νόμπελ ο Παλαμής απαιτούνται μερικές προϋποθέσεις, που ποτέ κανείς δεν φρόντισε να τις σκεφθῇ, χρειάζεται να κινηθούν μερικοί άρμόδιοι, εινε ανάγκη να κουρασθούν λίγο κάποια άτομα.

Και πρώτ' απ' όλα πως θέλουμε να πάρη διεθνές βραβείο ο Παλαμής, τη στιγμή που καλά καλά δεν είναι πανελλήνιος ο μεγάλος μας ποι-

ητής.

Ο φετινός βραβευθείς άγγλος συγγραφέας Τζών Γκόλγουορθ έχει μεταφραστῇ από το 1918 στις κυριότερες γλώσσες της οικουμένης. Δηλαδή μεσολάβησαν απ' την χρονιά της δημοτικότητάς του 14 δόκιμα χρόνια για να πάρη το Νόμπελ.

Ο Παλαμής, που εκτός από 2-3 γλώσσες ευρωπαϊκές, εινε τέλεια άγνωστος στην γῆ μας, πως θέλαμε να κριθῇ και να βραβευθῇ μάλιστα; Το κράτος, που είναι το μόνο άρμόδιο και σε θέση να κινή αυτή την προσπάθεια, μεταφράζοντας τα έργα του στις ξένες γλώσσες, έχει τον νήδυμον.

Οι άλλες φιλολογικές οργανώσεις έχουν όλη την καλή διάθεση, αλλά όχι και τα... μέσα.

Κι' έτσι θα βαυκαλιζόμαστε—όπως το κάνουμε χρόνια τώρα για το τιμητικώτερο διεθνές έπαθλο, ως ότου κάποια μέρα είναι πια αργά...

Και να συλλογίζεται κανείς πως όλη αυτή η εγκληματική αδιαφορία είναι απόρροια έλλειψης μερικῶν ψωροχιλίων για μεταφραστικά και εκτυπωτικά έξοδα!

Καυμένη Παλαμιά! Πόσες φορές θα ζούνησες το κεφάλι σου θλιβερά, γιατί γεννήθηκες Έλληνας...

ΟΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΕΣ

Οι φιλολογικές παρέες, οι περίφημες αυτές συγκεντρώσεις, που έδιναν ζωή άλλοτε στα γραμμάτια και γίνονταν άφορμή της συσσωμάτωσης και συναδέλφωσης των λογοτεχνῶν, σήμερα αγνοούνται. Δεν υπάρχουν πια, για να θυμίζουν την ύπαρξη μιᾶς λογοτεχνικής οντότητας. Η καθυστέρηση που επέχεται από την έλλειψη του είδους αυτού, είναι φανερή. Όμορφες και στοχαστικές ιδέες που θα καρποφορούσαν θαυμάσια, ο άπαραίτητος συνδικαλισμός των εργατῶν της πέννας για την επίτευξη πολλῶν δικαίων αιτημάτων τους και η προσέγγιση των ανθρώπων της τέχνης, σβύνουν όλα, γιατί ακριβῶς δεν υπάρχει το πνεῦμα της φιλικῆς συντροφιάς. Ἐμείς, πιστεύοντας απόλυτα στη χρησιμότητα ενός τέτοιου θεσμοῦ, θα αγωνιστούμε για τη συνადέλφωση όλων των ανθρώπων του πνεύματος και ει-

δικὰ των νέων, που γράφουν χωρίς καμιά υποστήριξη, και θα χαράσουμε με συνειδητές γραμμές τις κατευθύνσεις στις οποίες θα ριχτούμε. Θα πρωτοστατήσουμε στην ίδρυση μιᾶς «Φιλολογικῆς συντροφιάς» του «Ξεκινήματος», για να ξαναζωντανέψουμε τη νεκρή φιλολογική κίνηση και να της δώσουμε ζωή. Από σήμερα διαθέτουμε τα γραφεία μας για το σκοπό αυτό, όπου μ' εξακριβωτή ευχαρίστηση κάθε νέος διανοούμενος θα γίνεται δεκτός στη συντροφιά μας.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΡΧΙΑ

Το γλωσσικό ζήτημα θα βρῖσκεται πάντα σε έκκρεμότητα. Από την πιο μικρή φυλλάδα ως το σοβαρώτερο έντυπο οι γλωσσικοί εξωφρενισμοί δίνουν και πέρνουν. Η κατάσταση αυτή είναι βέβαια δυσάρεστη. Και αναπόφευκτη συνέπεια της τὸ να μὴ μπορούμε να κατασταλάσουμε σε μιὰ ὀρθογραφία. Συζητήσεις ατελείωτες γίνονται, χωρίς ὅμως καλὴ πίστη καὶ διάθεση γιὰ μιὰ ὀριστικὴ συνεννόηση. Τὸ κακὸ αὐτὸ επιτείνουν καὶ μερικὲς ἐκδόσεις, ἰδίως τῶν ἐφημερίδων, πού γιὰ ἐμπορικὸς σκοποῦς, φουρνίζουν στὸν κόσμο ἕνα ἑλεεινὸ καὶ ἄθλιο κατασκευασμὰ γλωσσικῆς καὶ ὀρθογραφικῆς ἀναρχίας. Ἡ Ἀκαδημία πού θὰ ἔπρεπε νὰ δώσῃ μιὰ λύση, οὔτε ἀκούγεται. Τὴν ἀπασχολοῦν φαίνεται ἄλλα ζητήματα. Οἱ ἀντιλήψεις τῶν λογίων συγχροοῦνται καὶ δὲν εἶναι πιθανὴ μιὰ ἥρεμὴ σκέψη γιὰ τὴν ἄρση τῆς διγλωσσίας. Θὰ μπορούσε νὰ υποστηρίξῃ κανεὶς τὴν ἰδρυση ἑνὸς «Ἰνστιτούτου γραμμάτων καὶ τεχνῶν» μὲ σκοπὸ τὴ διευθέτησιν ὅλων τῶν ἐκκρεμοτήτων. Στὴν ιδέα μας αὕτη θὰ ἐπανεέλθουμε σύντομα, καὶ θὰ τὴν ὑποστηρίξουμε μὲ ὅλες τὶς δυνατὲς ἀποφάσεις.

Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Στὴν Ἑλλάδα κατὰ τύπος μόνον ὑφίσταται ἡ Ἀκαδημία· καὶ οὐσίαν ἔχει πάψει ἀπὸ πολὺ νὰ ὑπάρχῃ. Τὸ γιὰ νομίζουμε πὸς τὸ καταλαβαίνουν ὅλοι. Δὲν εἴμαστε ἀπὸ κείνους πού νομίζουν πὸς ἡ Ἀκαδημία πρέπει νὰ γὰναι μόνον λογοτεχνικὴ, καὶ ὄχι ἕνα ἀνώτερο πνευματικὸ ἴδρυμα πού νὰ κλείνῃ στοὺς κόλ-

πους τοῦ κάθε ἐξελεγμένου καὶ ἀνεγνωρισμένου στοιχείου τῆς ἐπιστήμης. Κάθε ἄλλο. Οἱ Ἀκαδημίαι ἀποτελοῦν ἕνα γενικώτερο σταθμὸ στὶς πνευματικὲς καὶ καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις τῶν λαῶν, καὶ ὅταν ἐργάζονται, συντείνουν πολὺ στὴν ἀνάπτυξη τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. Ἀπὸ τὸ σημεῖο ὅμως αὐτὸ ὡς πού νὰ δεχτοῦμε πὸς οἱ λογοτέχνες πρέπει νὰ ἀντιπροσωπεύονται μ' ἕνα εἰσάκτιστο ἀριθμὸ προσώπων, εἶναι μεγάλη διαφορά. Μέχρι τώρα ἀκούμε συχνὰ νὰ γίνονται ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις, συνεδρίες γιὰ μελέτες ὅλων τῶν ζητημάτων πλὴν τῶν λογοτεχνικῶν. Γιατὶ ἄραγε; Μήπως θεωροῦν ἀναξιόλογη τὴν πνευματικὴ κίνηση; Ἡ μὴπως πρέπει νὰ τὸ πάρουμε ἀπόφαση, πὸς τὸ κτίριο τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου θὰ γίνῃ καταφύγιον κάθε φορμαρισμένης ἐπιστημονικῆς ἀξίας πού θέλει νὰ ἀναπαυτῇ ὕστερα ἀπὸ τοὺς μόχτους τῶν νεανικῶν χρόνων;

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Στὶς 17 Μαρτίου ε. ε., τὸ βράδυ στὶς 6 γινόνταν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἐθνικοῦ μας θεάτρου. Ὅλα φαίνοντανε τακτικῶς ποιημένα, βαλμένα στὴ θέση τους. Ἡ Διοίκηση, ἡ Διευθυνσις, οἱ ἐγκαταστάσεις, τὸ προσωπικὸ ἢ ὀργάνωση. Φῶς, πολυτέλεια, ἄνεσις. Ἀκόμα ἔκανε τὴν ἐπαρξὴ τοῦ ἑνὸς ἔργου τοῦ καλλιτέρου ἀρχαίου τραγωδοῦ Αἰσχύλου, τὸν «Ἀγαμέμνονα» καὶ μιὰ κωμῶδιαν τοῦ καλλιτέρου νεοέλληνα συγγραφέα τοῦ Ξενοπούλου τὸν «Θεῖο Ὀνειρό». Κι' ὅσοι περιμέναν τὴ συνέχεια, πού ἦρθε μόνον τῆς. Τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο δὲν ἔπαυε κανένα ἑλληνικὸ ἔργο.

Τέλος παίχθηκε τὸ περίφημο «Πλοῖο» τῆς Καζαντζάκη, πού... ναυάγησε. Τότε ἄνοιξε ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ Ἐθνικοῦ. Ἐκτελεῖ ἡ ὄχι τὸν προσορισμό του. Τὴ μασκαράδαν εἶν' αὐτά; Ποιὸς διοικεῖ τί συμβαίνει. Καὶ μίλησαν ὅλοι οἱ... ἀναρμόδιοι. Κι' ἐβγαλαν τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ Ἐθνικὸ διοικεῖται ἀπὸ ἕνα δικτάτορα μισέλληνα. Κι' ὅσο μὲν ἀφουὰ αὐτό, τὸ Ἐθνικὸ ἐκρετε νάχῃ ἕνα δικτάτορα πού νὰ ἀποτρέψῃ τὸ ἀναπόφευκτο «μπατὲ σάλλοι ἀλέστε...». Ἀλλὰ τὸ γιὰ τί ἐννοεῖ δ. ζ. Πολίτης νὰ ζητᾷ 3 δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα τοῦ ἔργου· κάθε συγγραφέα πού θέλει νὰ τὸ δώσῃ νὰ παίχῃ στὸ Ἐθν. Θέατρο, δηλ. τὸ γιὰ τί ζητᾷ

από κάθε φτωχό διανοούμενο να υποβληθῇ σὲ μιὰ δαπάνη 750 δραχμῶν γιὰ νὰ...υποβάλλῃ μόνο τὸ ἔργο του στὸ Ἐθνικόν, αὐτὸ δὲν τὸ χωρὶς τὸ κεφάλι μας.

Αὐτὸς εἶναι ἓνας τρόπος ἀσφαλῆ-στατος γιὰ ν' ἀποκλείσῃ κάθε ἐλληνικὸ ἔργο, ἀφοῦ ξέρει πὼς ἔπαψαν νὰ ὑπάρχουν πιά οἱ ἀφελεῖς ποὺ θὰ ρι-ψοκινδυνεύσουν 750 δρ. ἐκ τῶν προ-τέρων χαμένους.

Ἔτσι ἢ ὅχι;

Σ' αὐτὸ περιμένουμε ἀπάντηση. Τ' ἄλλα εἶναι μικροσφάλματα ποὺ, ἀπὸ ἑλλειψη πείρας, ἔγιναν γιὰ νὰ μὴν ξαναγίνουν.

Η ΥΛΗ ΜΑΣ

Ἡ ὕλη τοῦ σημερινοῦ πρώτου φύλ-λου μας ἦταν κατὰ τὸ περισσότερο μέ-ρις στοιχειοθετημένη πρὶν τῆς 1 τρ., ὅταν τὸ θλιβερὸ ἀγγελιὸν τοῦ θανάτου τοῦ ἀλησμόνητου Πορφύρα, μᾶς ἀνάγ-κασε ν' ἀφιερώσουμε τὸ πρῶτο ὀκτα-σέλιδον μας στὴ μνήμη του, ἀμύνοντας ἔτσι ἑξῶς, γιὰ τεχνικούς ἀπόλυτα λό-γους, συνεργασία νέων πολυτίμη, ποὺ γιὰ κανένα ἄλλο λόγο δὲν θ' ἀφίναμε νὰ λείψῃ ἀπ' τὸ πρῶτο φύλλον μας.

Ἡ τρανὴ ὑποχρέωση φόβου εὐλα-βείας ποὺ ἔχομε στὴ μνήμη τοῦ χα-μένου «μαίτρο» τῆς ποιήσεώς μας, νομί-ζουμε ὅτι δικαιολογεῖ ἀπόλυτα τὴν παραλείψη αὐτῆς, πὺν ἄλλωστε εἶναι καὶ τόσο εὐκολα διορθώσιμη.

Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Τὸ «Ξεκίνημα» ἔχοντας τίξει γιὰ μοναδικὸ σκοπὸ του τὴν ἀνάδειξη νέων ταλέντων ἀνάμεσα ἀπ' τῆς σελίδες του, μὰ κι' ἀπ' τὸν κύκλο τῶν νέων ποὺ τὸ περιβάλλουν, προκηρύττει ἀπὸ σήμερα ἕναν φιλολογικὸ διαγωνισμό, πεζῶν καὶ στίχων, στὸν ὁποῖο μποροῦν νὰ παρουν μέρος ὅλοι οἱ νέοι ποὺ ἔχουν τὴν πεποίθησιν ὅτι γράφουν.

Ὁ ὁρος συμμετοχῆς εἶναι ἓνας: Κά-θε διαγωνιζόμενος πρέπει νὰ μᾶς στεί-λῃ μέσα σ' ἕναν κλειστὸ φάκελλο τ' ὀ-νομά του, καὶ τὴ δισχ. του καὶ μέσα σ' ἕναν ἄλλον τὰ ἔργα του, σὲ δύο δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα, ἢ σὲ δύο χειρόγραφα καθαρογραμμένα. Ἡ κρι-

τικὴ ἐπιτροπὴ θ' ἀναγγελεθῇ στὸ ἐπό-μενο φύλλον μὲς μὲς τὴς συμπληρω-ματικῆς λεπτομέρειες γιὰ τὸ διαγω-νισμό καὶ τὰ βραβεῖα.

Ο ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Ὁ τίτλος τοῦ ἐξωφύλλου μας «Τὸ Ξεκίνημα» ἔχει φιλοτεχνηθῇ ἀπὸ τὸν ἐρασιτέχνη νέον ζωγράφο κ. Ἀργύρη Χαννούση τοῦ ὁποῦν τὸ ταλέντο θὰ ἐκτιμῇσιν οἱ ἀναγνώστες μας, ἀλλ' ἔργα του, ποὺ θὰ δημοσιεύσουμε σὲ κατοπινὰ φύλλα μας.

Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ἡ λογοτεχνία τῆς γειτονικῆς καὶ φι-λικῆς χώρας, μιὰ λογοτεχνία ἀξιολογώ-τατη καὶ ποὺ προκάλεσε ἐντύπωση ὁ πλοῦτος της, στοὺς ξένους διανοοῦμέ-νους ποὺ καταπαύστηκαν σοβαρὰ μ' αὐ-τὴν, θὰ παρακολουθεῖται ταχτικά στὰ κατοπινὰ φύλλα τοῦ «Ξεκινήματος» ἀ-πὸ τὸν φίλο πολίτη λογοτέχνη καὶ ἀν-ταποκριτὴ μας κ. Ἀβρ. Ν. Παπάζογλου.

ΤΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΛΑΘΗ

Μερικὰ ἀπὸ τὰ φύλλα μας, ἀλλ' ἀ-βλεψία τοῦ τυπογράφου, κυκλοφοροῦσαν μὲ τὰ ἀπαραίτητα τυπογραφικὰ λάθη. Ἔτσι, στὴ σελίδα 5 στὸν στίχο 15 ἀντὶ γιὰ τὴ λέξη «περισσότερο» ἔχει μπεῖ μοναχὰ περισ. Στὴν ἴδια σελίδα, στὸν 21ο στίχο ἀντὶ ἦσαν οἱ λογοτέχνες κ. λ. π. διάβαζε: τὰ παιδιὰ ἦσαν οἱ λογο-τέχνες Χρ. Λεβάντας κ.λ.π., χωρὶς τὸ κύριο ἄρθρο «ο». Στὴν ἴδια ἀκόμα σε-λίδα στὸ στίχο 33 ἀντὶ τοῦ λανθασμέ-νου Dont διάβαζε: Don't. Ἐπίσης στὴ σελίδα 6 στὸ στίχο 3 ἀντὶ σιωπήσε διάβαζε: σώπασε.

ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ θὰ παρακολουθεῖται ταχτικά ἡ θεατρικὴ, μουσικὴ καὶ γενικά ὅλη ἡ καλλιτεχνι-κὴ κίνησις τοῦ τόπου μας. Ἀζόμνη καὶ ἡ πνευματικὴ κίνησις τῶν Βαλκανίων. Ἡ ἑλλειψη χώρου στὸ πρῶτο φύλλον μας μᾶς ἀνάγκασε νὰ περιοριστοῦμε μόνο στὴν ἀπόλυτα ἐνδιαφέρουσα ὕλη μας.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

[Ἡ κριτικὴ τῶν συνεργατῶν μας ἀντιπροσωπεύει καὶ τὴ γνώμη τοῦ περιοδικοῦ].

ΑΠ. ΜΑΜΜΕΛΗ: «Πέρο' ἀπ' τ' ἀν-θρώπινα».

Εἶναι μερικὰ βιβλία ἐξαιρετικά, ποὺ ἡ κριτικὴ ἀφοῦ τοὺς ἀναγνώρισῃ μὲ μαση-μένα λόγια τὴν ἀξία τους, τ' ἀφίνει στὴν ἀφάνεια, χωρὶς νὰ πάρῃ τὸν κόπο νὰ ξανασκοληθῇ μ' αὐτά. Κι' ὅμως τὸ ἔρ-γο τῆς κριτικῆς εἶναι διάφορο. Ἡ ἀ-ξία πρέπει νὰ διαφημίζεται ὅσο εἶ-ναι μπορετὸν περισσότερο. Γι' αὐτὸ κι' ἀπ' τὴ στήλῃ αὐτῇ τῶν νέων βιβλίων θὰ φαίνονται συχνὰ βιβλιοκρισίες γιὰ ἔργα καὶ ἄλλο παρὰ ἐπίκαιρα καὶ τε-λευταίας ἐκδόσεως, ὅμως ἔργα μὲ ἀναμ-φισβήτητη δημιουργικὴ πνοὴ καὶ βα-θὺν στοχασμό. Ἵσως νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἡ ἀξία μένει πάντα ἀξία καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ κριτικὴ ἀναγνώριση ἢ ἐπίσημη ρεζλάμα. Συμφωνῶ, ὅχι ὅ-μως ἀπόλυτα. Γιατὶ ἓνα βιβλίον μ' ἀξία εἶναι ἐγκλημα νὰ τ' ἀφίσουμε νὰ πάρῃ μὴν τὸν τὴν ἀναγνώριση τῆς ἀξίας του, ὅστερ' ἀπὸ χρόνια, ὅταν πιά ὁ δη-μιουργὸς του θὰ ἔχῃ πάμει ἴσως νὰ γράφῃ ἢ θὰ ἔχει πιναρθῇ ἀπ' τὴν χολὴ τῶν ἐπιπόλαιων σχολιαστῶν ἢ κατωκρι-τῶν του.

Τὸ «Πέρο' ἀπ' τ' ἀνθρώπινα», εἶναι ἓνα βιβλίον, γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν πρέπει νὰ πάμῃ νὰ γίνεταί λόγος. Ὅσα καλὰ ἔχουν γραφτῇ γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴν σὲ σύλληψιν καὶ ἀπόδοσιν αὐτῇ δουλειὰ τοῦ ποιητῆ Μαμμέλη εἶνε λίγα. Καὶ εἶναι πολὺ τιμητικὸ γιὰ τοὺς νέους ἐργάτες τοῦ «Λόγου», τὸ ὅτι ἀπένειμαν τὸ περ-σινὸ λογοτεχνικὸ ποιητικὸ βραβεῖον τοῦ περιοδικοῦ τῶν γιὰ τὸ καλύτερο ἔργο τῆς χρονιάς, στὸ «Πέρο' ἀπ' τ' ἀνθρώ-πινα», ἓνα ἔργο ὑπεράξιο κάθε προσο-χῆς.

Ὁ Μαμμέλης, ὁραματιστὴς βαθυστό-χαστος, ξεκινᾷ γιὰ ἓνα ταξίδι τοῦ Ὑπερ-πέραν, περιγράφοντας μὲς στίς σελί-δες τοῦ μεγάλου ποιηματοῦ του, τίς

πρωτότυπες ἐντυπώσεις του. Ἐχει γιὰ συνοδοιπόρο του τὸν Χάρο. Ὁ συμβολι-κὸς ὁδηγητὴς του εἶναι ἡ προσωποποί-ησις τῆς ἀνθρώπινης ἀνησυχίας γιὰ τὸ μυστηριακὸ ἄγνωστο τοῦ Ὑπερπέραν. Ὅμως ὁ ποιητὴς κατορθώνει νὰ κἀνῃ γνῶριμον τὸν τόπο καὶ νὰ ξεδιαλύσῃ τὸ σκοτάδι ποὺ μᾶς τὸν παρουσιάζει μα-κάριο καὶ φοβερό.

Δυνατὸς φιλόσοφος, μὲ ἀπλουστευμέ-νο ὅμως σύστημα, κατορθώνει νὰ προ-σηλώνεται τόσος στὸ πρόβλημα τῆς ψυ-χῆς του, ποὺ νὰ ὁραματίζεται εἰκόνας ἀφθαστῆς προφητικῆς ἀξίας.

Κι' ἀφοῦ συνεχίζει τὸ ταξίδι του «νύ-χτιος ἁρμονιστῆς τῶν ὑπερχόσμιων ἡ-χων», συναντᾷ κάποτε τὴν Λησιμονία, ποὺ στίς ἱεσείες του κουφαίνει, γιὰ νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ τὸν «αἰώνια ἀγνοημέ-νο». Μὰ κι' ἡ Χαρά, ποὺ τῆς μολογᾷ πὼς εἶναι τοῦ «Ξέρω ὁ ἀντίλαλος καὶ τοῦ δὲν Ξέρω ὁ καταλύτης», τοῦ σβύνε-ται κι' αὐτὴ ἀπὸ τὰ μάτια, γιὰ νὰ τοῦ ἀφίση κατὰ ἄγνωστο ἀπ' τὰ πολλὰ ποὺ ἀνώφελα γνώρισε στὸν κόσμον τοῦ Ὑπερπέραν, ἀφοῦ δὲ γνώρισε τὴν ἴδια τὴν Χαρά οὔτε καὶ μὲ τὴν ἀπουσία τῆς σάρκας.

Ὅμως αὐτὴ ἡ μεταφυσικὴ ἐνόρασις τοῦ Μαμμέλη δὲν σταματᾷ μοναχὰ στὴ σύλληψιν τοῦ αὐτοῦ Ὑπερπέραν. Μιὰ ἐξαιρετικὴ προφητικὴ ἱκανότητα χαρα-κτηρίζει ὅλο τὸ βιβλίον τοῦ πέρο γιὰ πέρο καὶ στιγμὲς στιγμὲς ἀναρωτιέσαι ἂν ἀγγίξει τὰ ὅρια μιᾶς ἰδεαλιστικῆς οἰκουμένης ποιήσεως, τέτοιας ποὺ μο-νάχα ἓνας Πόε, ἓνας Βαλερὺ κι' ἓνας Ταγκὼρ ἔδωσαν δείγματα, χωρὶς οὔτε αὐτοὶ νὰ κατορθάνουν νὰ τὴν ὁλοκλη-ρώσουν σὲ βαθμὸ σχετικῆς, ἂν ὅχι ἀ-πόλυτης, τελειότητος.

ΣΤ. ΞΕΦΛΟΥΔΑ: «Εσωτερική Συμφωνία».

Το βιβλίο που συστηματικά αγνόησε ή κριτική επειδή ήταν αναγκασμένη να γράφει λόγια πολύ κολαζευτικά για ένα νέο, είναι η «Εσωτερική Συμφωνία» του Ξεφλούδα. Το βιβλίο αυτό ξάφνιασε με την ιδιότυπη συγγραφή του και την λεπτότατη ψυχογραφική του διήγηση. Έγραψαν ό,τι κι όσο μπορούσαν οι νέοι κριτικοί γι' αυτό. Διακρίνουν την αξία του, συζητούν το ειδωλογικό μέρος του, τοῦδωσαν και τὸν τεχνολογικό ὅρο τοῦ ἐσωτερικοῦ μονόλογου. Ἀλλὰ ἡ γηραιά κριτική δὲν θέλησε νὰ βάλῃ τὰ γυαλιά στὴ μυτι τῆς γιὰ τὸ προσέξῃ. Ποιὰ σημασία μπορεί νὰ ἔχῃ αὐτό; Γεν σημασία τῆς ἐκ συστήματος ἀγνοίας καὶ νέας ἀξίας.

Ἀλλὰ πῶς ἂν αὐτὸ τίποτα ἄλλο.

Ἡ «Εσωτερική συμφωνία» εἶναι τὸ βιβλίο πὺ μιλᾷ ἴσια στὴν ψυχὴ μας. Ἐνας ἄνθρωπος μιλά καὶ ὁ ἴδιος αὐτὸς ἄνθρωπος ἀκούει τὸν ἑαυτοῦ του. Ἐνα μεγάλο δῶμα δίχως ὑπόθεση. Βουβὴ ἐγκαρτέρηση δίχως ἀπελπισία. Μεγάλος πόνος δίχως σημάδια πόνου.

Ἐνα τραῖνο φεύγει: Μία ψυχὴ ἀγκαλιάζει ὅλες τὶς ψυχὲς πὺ σιγανὰ στὸ ταξίδι τῆς. Μία γυναίκα περνᾷ: Χίλιες ἀναιμνήσεις κάποιων ἄλλων γυναικῶν ξαναζοῦν. Ἐνα σύννεφο μαῖο ἀπελπίσει.

Κι' ὅλ' αὐτὰ, ἀσημμάτιστα, ἀχνά, ἀκαταστάλαχτα, παίρνουν τὴ συγκεκριμένη μορφή τους στὴν ψυχὴ κάθε ἀναγνώστη χωριστά.

Ὅλα τὰ αἰσθήματα, τὰ εἰσισώδια, τὰ πρόσωπα παίζουν ἓνα ὁλο διακοσμητικό, πὺ στολίζουν ὅπως θέλεις τὴν ὑποκειμενικὴ ψυχογραφία τοῦ ἀφηγητή.

Τὸ σύστημα αὐτὸ τοῦ λόγου πὺ τὸσο τὸ μεταχειρίστηκε με σχετικὲς διαφορές ὁ Ζολᾶ καὶ ὁ Στάνταλ, π' τοὺς γάλλους, κι' ὁ Ντίκενς κι' ὁ Τζέιμς Τζόις ἀπ' τοὺς ἀγγλους καὶ τελευταία ὁ Ταζόρ σὲ μι-τὴ ὅμοι ἀναλογία, μπαίνει γιὰ πρώτη φορὰ στὸν τόπο μας με τὸ βιβλίο τοῦ Ξεφλούδα.

Γιὰ μᾶς ἡ «Εσωτερικὴ συμφωνία» πρέπει νὰ ὀνομαστή «τὸ πολιτισμένο βιβλίο» τῶν τελευταίων χρόνων καὶ νὰ

ἐκτιμηθῇ γιὰ τὴν ὁλοτελὴ ιδιότυπη δημιουργικὴ πνοή του καὶ τὶς συνθετικὲς ἀρετὲς του, πὺ τὸ κατὰσσανε στὴ σειρά τῶν βιβλίων πὺ δὲν φοβόνται τὴν ἀζόνι τῶν βιβλιοπωλείων.

MIX. XANNOYSES

ΛΩΡΟΥ ΦΑΝΤΑΖΗ: «Ἐνα μέτρο».

ἔμμετρος μεταφράσεις.

Σίγουρα πολὺ λίγα βιβλία νέων περιέχουνε τέτοια εὐσυνείδητη δουλειά, ὅπως τὰ «Ἐνα Μέτρο». Καὶ τοῦτο γιὰτὶ ὄχι μόνο ὅλα τὰ ξένα ποιήματα πὺ περιλαμβάνονται στὴ ξένη αὐτὴ ἀνθολογία εἶναι ὑποδειγματικά καὶ διαλεχτά, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ πρὸ παντὸς εἶναι μεταφρασμένα με ὁρεξὴ καὶ ἐπιμέλεια. Οἱ στίχοι ἔξαφνα, τόσο ἀρμονικά καὶ γλυκά ξεπηδᾶνε, οἱ ῥίμες ἀκολουθᾶνε ἢ μιὰ τὴν ἄλλη τόσο φυσικά, πὺ ἀναρωτιέται κανεὶς σοβαρά, ἂν διαβάζει μεταφράσεις ἢ πρωτότυπα ποιήματα, ἀπ' τὰ πὺ καλὰ. Ὁ ῥητορικός καὶ πλατυρρήμονας, Μπαύρον, ὁ παιγνιδιάρης καὶ εἰρωνιστὴς Χάινε κι' ὁ μουσικός Βαλερύ, ἀποδίδονται ἀπ' τὸν κ. Λώρο Φαντάζη (ἐν συνεργασίᾳ, γιὰ μὲν τὸν Χάινε με τὸν κ. Σ. Μαρζεζίνη, γιὰ δὲ τὸν Βαλερύ με τὸν κ. Μ. Χαννοῦση) πιστά κι' ἐπιδέξια.

Πρὶν τελειώσω πρέπει ν' ἀναφέρω καὶ τὰ προλογικὰ κι' εἰσαγωγικά γιὰ κάθε ποιητὴ σημειώματα τῶν κ. κ. Μ. Χαννοῦση, Ὁρ. Καραβία καὶ Ἀπ. Μαργανάρη πὺ τὰ χαρακτηριστίζει ἢ ἀκριβῆς παρατήρηση καὶ τὸ λεπτό κι' ἐκφαστικό στυλ.

ΣΤΕΦ. ΣΤΑΝ.

ΕΞΕΝΣ ΓΝΩΜΕΣ

ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: «Ὁ μπαμπὰς Ἀφασίας κι' ἄλλα διηγήματα».

Εἶναι ἀπὸ τοὺς καλλίτερους παρηγορητικούς οἰωνοὺς ἡ ἐμφάνιση βιβλίων καθὼς τοῦ «Μπαμπὰ Ἀφασίας» τοῦ κ. Παπαγεωργίου. Στὴν πληθώρα τῶν ἐργασιῶν πὺ μόνον σκοπὸ ἔχουν τὴν προσοπικὴ διαφήμισή δίχως τὴν παραμικρὴ φροντίδα γιὰ μιὰ καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωση ἔστω καὶ συζητήσιμη, πρῶτα εἰσάγεται σὰν ὅση ἐργὸ τόσο καλοδουλεμένο καὶ βαθειὰ ψυχολογημένο. Σὲ ἄλλη ἐποχὴ ὁ συγγραφέας θὰ περνοῦσε σὰν ὁπαδὸς τῆς ρεαλι-

στικῆς σχολῆς ἀνακατωμένης με τὴν νοστοροπία τῶν ταπεινῶν ἓνα εἶδος δηλαδὴ Ντοστογιέφσκυ καὶ Ζολᾶ, πὺ συντομευμένο με τὴν ἴδια παρατηρητικότητα. Σήμερα πὺ κατὶ νέοι μας θάρσυναν ὑποδείγματα τέχνης μερικὸς δυτικοευρωπαίους συγγραφείς, (πὺ μὴ ἔχοντας τίποτα νὰ πὺν βάλθηκαν νὰ μᾶς ἐκπλήξουν με τὸ γλωσσικὸ τους ὕψος, τὶς ἀπρόοπτες παρομοιώσεις καὶ κατὶ δημοσιογραφικὲς ἐπιπολαιότητες τῆς δεκάρας) καὶ τοὺς μιμήθηκαν με τὸ δουρικώτερο τρόπο στὴ δυσοπληξία τους, ὁ κ. Παπαγεωργίου μένει στὴ σειρά τῶν ὀλίγων πὺ ὑπερήφανα δὲν ἐννοοῦν νὰ λατρεύουν τοὺς ψεύτικους θεοὺς. Ἡ μίμηση εἶναι πάντα ὀλέθρια ὅταν εἶναι δουλική. Ἡ διάσωση τῆς προσωπικότητος εἶναι σωτήρια, ἔστω καὶ ὅταν τὸ ἔργο τῆς τέχνης δὲν εἶναι ἄμειπτο, γιὰτὶ τὸ κατοπινὸ ἢ τὸ ἐρχόμενο θὰ προσεγγίσῃ τὴν τελειότητα. Πὺς θὰ θέλα οἱ νέοι πεζογράφοι μᾶς νὰ ἐνωτίζονταν αὐτὴν τὴν ἀλήθεια.

Οἱ τύποι πὺ περιγράφει ὁ κ. Παπαγεωργίου στὴν ἀθλιότητά τους εἶναι ἑλληνικοὶ καὶ παγκόσμιοι. Θέλω νὰ πὺ πὺς ταυτόχρονα ὁ ἀναγνώστης καὶ ἀναγνωρίζει τὰ χαμηλά στρώματα τῆς ρωμιοσύνης καὶ διαβλέπει πὺς δὲν μπορεί νὰ νᾶν ἀποκλειστικά ρωμιοί. Ἡ δυστυχία καὶ ἡ ταπεινότης ξεφεύγουν ἀπὸ τὴν ἐθνικότητα. Ἀλλὰ καὶ πάλι, κάθε λαὸς ψάλλει τὸ θῆρο τῆς συμφορᾶς του καὶ σὲ ἰδιαίτερο τόνο. Ὁ κ. Παπαγεωργίου ἔδωσε στὰ πρόσωπα του καὶ τὴν τοπικὴ καὶ τὴν παγκόσμια χορεία.

Δὲν θὰ πολυλογίσω ἀναλύοντας καθὲν ἀπὸ τὰ διηγήματα τοῦ τόμου του, πὺ εἶναι καὶ ἰσαριθμὰ τραγικά δράματα. Ἡ βλακεία καὶ ἡ δυστυχία ἔχουν κατὶ τὸ κοινὸ, σὺ ἄμετρο τους βάθος. Δένουν ἐναργέστερα τὴ μαθηματικὴ ἰδέα τοῦ ἀπείρου. Ἡ ἠθικὴ κατὰπτωση, ἡ ταπεινότης, ἡ τρέλλα, ἀφίνουν πάντα πίσω ἀπὸ τὰ παραδεγμένα τους ὅρια, νὰ νὰ διῶδωθουν ἄλλα ὅρια με τὴν ἴδια πιθανότητα προσέχτασης. Αὐτὴν τὴν ἐντύπωση δίνει καὶ τὸ κείμενο πὺ συμπαρασύρει τὸν ἀναγνώστη.

Ἀπὸ τεχνικὴ ἀποψη ἰδιαίτερη ἐντύπωση μᾶς ἔκανε ὁ ἐπιτυχημένος χειρισμὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ μονολόγου με τὴ φαινομενικὴ τὸν ἀτάξια, τὶς μεταπτώσεις του, τὶς ἐπαναλήψεις του, τὶς ἀνασχευές του, τὸ ἐμπιστευτικὸ του ὕψος

καὶ τὴ φυσικότητά του. Ἄν καταπινοῦμε ποτὲ νὰ καταγράψουμε τὶς σκέψεις μᾶς σὲ μιὰ στιγμὴ ἠθικῆς στεναχώριας θὰ νοιώσουμε πόσο πιστὰ ὁ διηγηματογράφος αὐτὸς προσπάθησε ν' ἀποδώσῃ τὸν ἐσωτερικὸ ψυχικὸ σάλο πὺ ἀγνοεῖ τὶς τορνευμένες λέξεις καὶ τὶς ζυγισμένες περιόδους. Ἡ γλώσσα του ἀδρὴ καὶ δυνατὴ, εἶναι ἀπὸ τὶς νεωρικώτερες πὺ γράφηκαν. Ἡ σκηνὴ τῆς βιτρίνας (ὁ ἄνθρωπος πὺ ἀγαπάει, σελ. 56 — 57) εἶναι ὑπόδειγμα καλλιτεχνικῆς ἀπόδοσης καὶ φριζιᾶσης. Γενικά ἡ τεχνολογία τοῦ κ. Παπαγεωργίου ἔχει μιὰ περίεργη ὑπόβλητικὴτητα γιὰ τὴ δημιουργία τῆς ἀτμόσφαιρας.

Ἀπὸ λεχτικὴ ἀποψη ἡ γλώσσα λάμπει ἀπὸ πάστρα. Κατὶ «Τίς» (ἔμεις τὸ λέμε «νευτικό») καὶ «παναὶόν» μπορούσαν ἔξαφνα νὰ λείψουν γιὰ τὴν καλλιέπεια καὶ τὴν ὁμαλότητα τοῦ ὕψους. Ψύλλοι στᾶχυρα θὰ πείτε. Συμφωνῶ, γιὰτὶ σ' ἓνα τόσο ὁρατὸ βιβλίο τέτοια λαθάρια βρίσκονται με τὸ μικροσκοπικόν.

Θάταν εὐχὴς ἔργο νὰ μεταφράζονταν αὐτὰ τὰ διηγήματα γιὰ νὰ γίνουν γνωριστὰ καὶ στὸν ἔξω κόσμον. Ἰδίως γιὰτὶ καθαρώς ἑλληνικά δὲν προδίδουν καμμιὰ μίμηση ξενικῆ. Καὶ αὐτὸ ἔχει πρῶτιστη σημασία.

Σημ. Ξεκ. — Τὸ περιοδικὸ μᾶς δὲν συμφωνεῖ με τὴ γνώμη τοῦ κ. Μ. Βάλσα, ἐπιφυλασσόμενο ν' ἀσχοληθῇ ἀργότερα με τὸ βιβλίο τοῦ κ. Ν. Παπαγεωργίου.

Παρίσι.

M. ΒΑΛΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ

ΕΝΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΤΑΤΟ
ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

πὺ θὰ ἐκπλήξῃ τοὺς φιλολογικοὺς κύκλους.

ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΜΑΣ

Κ. Δημάκη, δημοσιογράφον, Θεσσαλονίκην. Σας ευχαριστούμε πολύ για τὸ φιλικὸ σας ἐνδιαφέρον, περιμένουμε κάθε υποστήριξη καὶ ἐνέργεια. Σας γράφουμε ἰδιαίτερος. Γιάννην Σκαρίμπαν, Χαλκίδα. Σας γράφουμε ἰδιαίτερος. Γ. Σαράντην, Πάτρα. Σας ευχαριστούμε πολύ - πολύ για ὅσα ἔχετε τὴν καλὴ διάθεση νὰ κάμετε για τὸ περιοδικὸ μας. 'Ενεγράφητε καὶ συνδρομητής. Στείλτε μας δύο φωτογραφίες. Τὸ πεζό σας: μεγάλο καὶ τὸ κρατοῦμε για τὸν φιλολογικὸ διαγωνισμό μας. 'Αναστασίαν Παπαθεοδώρου, Καλλιθέαν. Ευχαριστούμε για τὸ ἐνδιαφέρον σας. Σας γράψαμε συνδρομητήρια. Λέαντρον 'Αρβανιτάκη, Πειραιά. Τὸ γράμμα σας μᾶς συγκίνησε. Σας γράψαμε συνδρομητή. Περάστε ἀπ' τὰ γραφεῖα μας (Περγάμου, 17) κανένα ἀπόγευμα Κυριακῆς, 4-7 μ.μ. ἢ ἀπὸ τὸν κ. Ν. Αἰβαλιώτην (Λεωφόρους 18, Πειραιά). Σ. Ταμπάκη, 'Ενταῦθα. Περάστε ἀπ' τὰ γραφεῖα μας νὰ σὰς γνωρίσουμε κανένα ἀπόγευμα Κυριακῆς 4-7 μ.μ. Γ. Χατζηλάζαρον, Πάτρας. Ευχαριστούμε πολύ - πολύ για τὰ καλά σας λόγια. Ν. Παπαῖν, Τρίκαλα. Λάβαμε τὸ καλὸ γράμμα σας καὶ τὴν συνεργασίαν σας πού θὰ μῆνι στὸ ἐπόμενο. Εἰν ἔλθετε στὴν Ἀθήνα, μὴν ἀμελήσετε νὰ μᾶς συναντήσετε. Ζοῦππαν Συμεών, Κέρκυραν. 'Ενεγράφητε συνδρομητής. Σ. Κανελλόπουλον, Πύλον. Σας στέλνουμε πέντε ἀντίτυπα. Ευχαριστοῦμεν θερμὰ για τὸ ἐνδιαφέρον σας. Γ. Φεργαδίου, Πάτρα. Περάστε ἀπ' τὰ γραφεῖα μας νὰ σὰς γνωρίσουμε. Παύλον Βερνίκον, Πάτρα. Ρέθυμνον - Κρήτης. Ευχαριστοῦμε για τὰ συμπαθητικὰ λόγια σας. Ἀπὸ σὰς περιμένουμε πολλά. Γ. Βαφόπουλον. Τὸ γράμμα σας: ἐξαιρετικὰ συμπαθητικὸ. Σας ευχαριστοῦμε. Τὰ 'Ρόδα τῆς Μυρτιάς» τὰ πήραμε. Κ. Δρακόπουλον, Δράμα. Δὲν ἔχουμε λό-

για νὰ σὰς ευχαριστήσουμε. Περιμένουμε τὰ 'Νειάτα». Σας στέλνουμε 2 φύλλα. Π. συνεργασίας μανίει στὸ ἐπόμενο. Τάσον Βαφειάδη. Περιστέρι. Περάστε ἀπ' τὰ γραφεῖα μας. Γιάννην Κυριακῆν, Κοβάλλα. Στείλτε μας δύο φωτογραφίες για νὰ σὰς διορίσουμε ἀνταποκριτὴν μας. Τὴ συνδρομὴν σας μπορεῖτε νὰ τὴν στείλετε σὲ γοιματόσημα. Τὸ φύλλο σὰς στέλνεται. Τὸ ποιήμα σας πολὺ καλὸ καὶ συνεπὲς θὰ δημοσιευθῇ. Δαμιάνο Κερμαράην, Καρδίτσα. Σας γράφουμε ἰδιαίτερος. 'Ο,τι κρίναμε ἀπαραίτητο θὰ δημοσιεύσουμε στὴν ἐιδικὴ στήλη. Στείλτε μας δύο φωτογραφίες για τὴν ἐκδοσὴ ἐλτίου ἀνταποκριτοῦ. Φράγκον 'Αλέξον, Μάνδρα 'Ελευσίνος. Θὰ σὰς περιμένουμε ἀπαραίτητως νὰ περάσετε μιὰ Κυριακὴ ἀπ' τὰ γραφεῖα μας. Τὰ ποιήματά σας πολὺ καλά καὶ θὰ δημοσιευθῶν. Κώστα Βαγγερινόν. Περιμένουμε γράμμα σας. Γιῶργην Κοντοδήμαν, Φάρσαλα. Πιστεύετε μας ὅτι αὐτὸ πού μᾶς στείλατε δὲν εἶναι ποίημα. Περιμένουμε κατὰ ἄλλο δικό σας. Γιῶργην Μέντζαν, Σιάτισταν. Λάβαμε τὴν συνδρομὴν σας. 'Απ' τὰ ποιήματά σας θὰ δημοσιεύσουμε τὸ «Σὲ μιὰ περαστική». 'Ηλίου Ζιῶγαν, Καλλιθέαν. Περιμένουμε νέο γράμμα σας. Ν. Τρέχαν, Ἀργεῖον. Ευχαριστοῦμε. Τὸ ἀρθρὰκι σας σὲ ἐπόμενο φύλλο μας. Περιμένουμε δύο φωτογραφίες σας. Γ. Χ. Ροῦμελιώτην, Σπάρτην. Σας γράψαμε συνδρομητή. Φύλλο ἀποστέλλεται. Τὰ ποιήματά σας τὰ κρατοῦμε για τὸ φιλολογικὸ διαγωνισμό. Ν. Λάϊον, Χαιρώνειαν. Ευχαριστοῦμε για τὰ καλά λόγια σας. Φροντίστε για τὴν διάδοσιν τοῦ περιοδικοῦ μας. Περιμένουμε σύντομα νέα σας. Φ. Βογιατζήν, Καρδίτσα. Ευχαριστοῦμε πολὺ-πολύ για τὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον σας. Κάνετε ὅτι νομίζετε καλύτερο. Περιμένουμε τὸ διήγημα τοῦ Βαλταδώρου, ἀπαραίτητως.

Νίκον Καραδὴν καὶ Ι. Στεφανέλλην 'Ενταῦθα. Περάστε ἀπ' τὰ γραφεῖα ἢ τηλεφωνήστε μας. Καλλιόπην Λιαζόκου, Γύθειον. Τὸ ποιήμα σας ἐξαιρετικὰ καλόν. Τὸ κρατοῦμε για τὸ δεύτερο φύλλο μας. Γιάννην 'Ιωάννου. Πόρτ-Σαῖδ. Σας ἀπαντᾶμε ἰδιαίτερος. Περιμένουμε καινούργιο γράμμα σας ἢ ἔσας τὸν ἴδιον, ἂν προκρίνεται ν' ἀρθεῖτε πολὺ σύντομα. Χρ. Κουλοῦρη, 'Ενταῦθα. Περάστε ἀπ' τὰ γραφεῖα μας καμμιὰ Κυριακὴ, 4-7. 'Εῶργιον Κωνσταντόπουλον. 'Ενταῦθα. Περάστε. Χωρὶς κανένα δισταγμό, ἀπ' τὰ γραφεῖα μας. Θάλεϊαν Μπεράτη. Πάτρας. Συνδρομὴν σας πήραμε. Ευχαριστοῦμε για τὴν ἐνέργειάν σας. Λίλα. 'Ενταῦθα. Συνδρομὴν σας ἔληφθη. Συνεργασίαν σας στὸ ἐπόμενο. Κώστα Βαγγερινόν. Κρατὶ Γρεβενών. Σας γράψαμε συνδρομητή. Ευχαριστοῦμε θερμὰ. Μάλεμον Βιβλιόθηκην. Τὸ φύλλο μας θὰ σὰς στέλνεται. 'Ελένην Μπαλτζή, Σουφλὶ - Θράκης. Σας γράψαμε συνδρομητή. Ευχαριστοῦμε. Τ. Νικολάου, δημοσιογράφον, Λαμίας. 'Ενεγράφητε συνδρομητής. Ευχαριστοῦμε. Θὰ στέλνονται δύο φύλλα.

Η «ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ»

'Ενα βιβλίον πού δὲν πρέπει νὰ λείπει ἀπὸ κανένα διανοούμενον εἶναι τὸ συμπαθητικὸ λεύκωμα «Φιλολογικὴ πρωτοχρονιά» πού ἐκδίδει κάθε χρόνον στὴν Πόλιν ὁ φίλος συνεργάτης μας κ. 'Αβρ. Ν. Παπάρογλου.

Κομψότατο σ' ἐμφάνισιν καὶ πλουσιώτατο σὲ ὕλη τὸ φετεινὸ λεύκωμα, εἶναι ἀνώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλῃ χρονιά. Μεταξὺ ἄλλων περιέχει καὶ ἀνεκδοτὴν συνεργασίαν τῶν Ψυχάρη, Φιλήντα, Πράσινου, Μαρμέλη, Οἰκονομίδη. Β. 'Ηλιάδη, Μελαχροίνου. Συνεργάζονται ἀκόμα καὶ οἱ κ. κ. Β. Κασσαπάκης, Γ. Μουρέλος, Μ. Χαννούσης, Μάγια Δρόσου, Θ. Κεσίσογλου, Μένος 'Αναγνωστόπουλος. 'Απ' τοὺς θαυμασίους ζωγραφικὸς πίνακες πού κοσμῶν τὸ λεύκωμα ἀναφέρουμε τὰ ἔργα τῶν κ. κ. Γ. Βάσου, Καλαμιώτη, Ξανθοπούλου, Βακαλὸ τοῦ «Atelier» τῶν Παρισίων, κ. ἄ.

'Η «Φιλ. Πρωτοχρονιά» πουλιέται στὰ καλλίτερα βιβλιοπωλεῖα Ἀθηνῶν.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΜΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

ΤΟΥΡΚΙΑ (Κων)πολιν	: 'Αβρ. Ν. Παπάρογλου
ΓΑΛΛΙΑ (Παρίσι)	: Ν. Μαλιόγλου
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ (Φιλιππούπολιν)	: Χρ. Βαρουσιάνης
ΑΓΓΛΙΑ (Λονδίνον)	: W. H. Smith and Sons Ltd
ΓΕΡΜΑΝΙΑ (Δρέσδη)	: Δ. Μαντζαρογλου
ΑΙΓΥΠΤΟΣ (Πόρτ-Σαῖδ)	: Γ. 'Ιωάννου
ΚΑΝΑΔΑΣ (Μοντρεάλ)	: Georges Alexakis, c/o Dom. Flor. Corn' 1002

ΔΗΛΩΣΙΣ

Κάθε ἀπόδειξη πληρωμῆς για νὰ εἶναι ἔγκυρη πρέπει νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφήν τοῦ διαχειριστοῦ μας κ. Α. Μαρζουκῆ καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ περιο-

ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΠΑΝΤΕΛΗ Π. ΠΑΥΛΑΚΗ

Κ Α Ι

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ν. ΛΙΑΠΗ

ΕΜΜ. ΡΕΠΟΥΛΗ 36 (ΓΩΝΙΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ)

ΤΜΗΜΑΤΑ:

ΧΗΜΙΚΟΝ. Ἐκτελοῦνται πάσης φύσεως χημικαὶ ἀναλύσεις. Βουτύρου, Λίπους, Γάλακτος, Ἐλαίου, Σάπωνος, Καπνοῦ, Κηροῦ, Ὑφασμάτων, Δερμάτων, Ὁξέων, Οἰνοπνεύματος κ.λ.π. Ὑποστήριξις ἐφρέσεων ἐπὶ μυνήσεων ἀγορανομίας. Μελέται παντὸς εἵδους χημικῶν Βιομηχανικῶν.

ΟΙΝΟΛΟΓΙΚΟΝ. Οἰνοποίησης γλεύκους, ὑπεύθυνος συντήρησις καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἐπιστημονικὴ διόρθωσις χαλασμένων κρασιῶν. Δι' εἰδικῆς μεθόδου ἀποφεύγεται τελείως ἡ χρῆσις τοῦ *Μεταμπι σουλφίτ*. Δὲν μεταχειρίζομεθα οὐσίας ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαγορευόμενας. Εἰδικὴ μέθοδος ἀποστειρώσεως τῶν ξυτισμένων βαρελίων. Ἀπομίμησις τύπων ξένων κρασιῶν, μελέται οἰνοποιητικῶν βιομηχανιῶν. Οἰνολογικαὶ συμβουλαί. Ἀγοραπωλησίαι οἶνων. Τὴν διεκπεραίωσιν τῶν φορολογικῶν τοῦ οἴνου ὑποθέσεων ἀναλαμβάνει δωρεὰν τὸ ἐργαστήριον.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ. Ἐκτελοῦνται ἀπασαὶ αἱ μικροβιολογικαὶ καὶ χημικαὶ ἐξετάσεις οὐρῶν, αἵματος, κ. λ. π.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ. Οἰνολογικὰ τῶν καλλιτέρων Εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασίων εἰς ποσότητας. Χημικαὶ οὐσίαι καὶ ἀντιδραστήρια. Χημικὰ παρασκευάσματα. Ἀντιπροσωπεῖται ἀρώματων καὶ καλλυντικῶν εἰδῶν.